

DOMOLJUB

Izhaja dvakrat na mesec in sicer prvi četrtak po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v na leto, (za Nemčijo 2 K 8 v, za Ameriko in druge tuje države 2 K 60 v). — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništva „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2, naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarske ulice št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.**

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna peščvrsta (Bestina „Domoljube“ št. 12, 34 mar) stane za enkrat 30 v če se tiska dvakrat 20 v, če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust. — Reklamne notice navadna gumondrva 60 v.
Četvrti promet poštno-branilnega urada št. 824792.

Štev. 12.

V Ljubljani, dne 16. junija 1904

Leto XVII.

Še enkrat: na Brezje!

Letošnji vseslovenski mladeniški shod na Brezjah se nam zdi tako važen, da se nam vidi umestno, še enkrat na uvodnem mestu našega lista pisati o njem. —

Že v lanskem letniku „Domoljuba“ smo pisali, da morajo pravi prijatelji našega ljudstva vso pozornost in skrb obračati na rešitev naše mladine. To je v sedanjih časih najbolj domoljubno delo. Saj vidimo, da je naša mladina bolj kot kdaj poprej v nevarnosti, da se izpridi in odtuji krščanstvu. Velik del mladine je že na slabi poti, sirovost in podivjanost sta semtertje jako razširjeni. To je sicer jako obžalovanja vredno; a zaradi tega še ne smemo nad našo mladino obupati. Mladina se dá dobra ohraniti, oziroma rešiti; samo rok ne smemo križem držati. Zato: mladini vso našo pozornost! Ona zasluži to. Saj iz te mladine bodo postali enkrat samostojni gospodarji, družinski očetje, vzgojitelji prihodnjega rodu. Zato pa treba iz njih napraviti vrle in značajne člane človeške družbe, ki bodo mogli kljubovati vsem viharjem življenja.

Hvala Bogu, našlo se je zadnja leta lepo število mož, vrlih mladino-

ljubov, ki so se s svetim ognjem posvečili rešitvi naše mladine. In že lahko opazujejo prve sadove svojega delovanja: nov duh začenja prešinjati slovensko mladino, duh, ki se iznova oklepa starega našega gesla: Vse za Boga in domovino! Kdor dvomi o tem, naj gre tja v z-

Franc Košak
deželni poslanec.

lene štajerske gorice med ondotne vrle mladeniče, ali v najnovejšem času med probujajoče se koroške fante; ne še tega ni treba: pri nas doma na Kranjskem mnogobrojne čete naših fantov pod Marijino zastavo in v naših izobraževalnih društvih glasno pričajo o novi dobi, ki nastopa za našo mladino.

Ena zapreka pa je še bila, ki je močno zavirala hitro probujanje naše mladine. Ker so dobri mladeniči po posameznih krajih vendar še največkrat v manjšini, je to marsikoga zadrževalo, da ni imel poguma očitno pokazati barve. Strah pred drugimi, misel: malo nas je — to je bila tista coklja, ki marsikje ni pustila voza mladinske preroditve naprej. To zapreko temeljito odstraniti — je naloga vseslovenskega mladeniškega shoda na Brezjah. Tisoči mladeničev, zbrani v verskem in narodnem središču Slovenije na Brezjah, bodo jasen dokaz, v čegavem taboru je cvet slovenske mladine. Pri pogledu na te čete naših mladih sokolov oglašalo se bo v duši neodločnih in boječih: nisi sam, ne boj se, spadaš k armadi, ki z gotovimi koraki hiti nasproti končni zmagi. Blagor ti, da si član te armade — le naprej, odločno, neustrašeno po začrtani poti!

To naj bo vspeh mladeniškega shoda na Brezjah; vspeh, ki je vreden, da se z vsemi silami potrudimo zanj. Gotovo pa bo ta vspeh tem lepši, vtis na udeležence tem mogočnejši, čem večja bo udeležba. Zato mladeniči, še enkrat: na noge! Ne

odnehajte, dokler ne boste prepričani, da bo na Brezjah zastopana zadnja župnija na Slovenskem. Őujte, mladeniĉi, svojo budnico, ki vas kliĉe:

*Vstanimo, bratje, konec je poĉitka,
Mladenĉi, kvišku vsi takoj!
Pogum v srcu, oroŹje v roke pravo,
Slovenija nas kliĉe v boj.*

Politiĉni razgled.

Nedeljski poĉitek pri vojakih.

Praški socialnodemokratski list „Pravo Lidu“ prinaša razglas poveljstva 8. kora v Pragi o nedeljskem poĉitku pri vojakih. Vojakom naj se kolikor mogoĉe nudi nedeljski poĉitek. V Źoli za enoletne prostovoljce in poĉastnike naj se ob nedeljah in praznikih ne pouĉuje. Ob nedeljah in praznikih se ne sme vršiti nobeno splošno zdravniško preiskovanje in raporti naj se omeje le na najvaŹnejše zadeve. Vojaški ukaz naj se izdā neposredno po jedi. Pri konjenici naj se tako uredi, da daje ob nedeljah in praznikih en moŹ dvema konjema krme.

Nova vojaška bremena

napovedujejo dunajski listi za tekoĉo jesen. Ta nova velika bremena bodo nastala vsled revizije vojaškega zakonika in po zvišanju Źtevila rekrutov.

Protiverska gonja na Francoskem.

Vprašanje o imenovanju novih Źkofov je vedno veĉje vaŹnosti. Sedaj Źe 7 Źkofij nima Źkofov, tri Źkofije so Źe tri leta brez Źkofov. V sedanjih razmerah na nova imenovanja ni niti misliti. Pretekli petek je bil na ĉast senatorjem in poslancem, ki so glasovali proti vladi povodom Loubetovega (biska laškega kralja, v Parizu velik shod. Kar se tiĉe zatvoritve redovniŹkih Źol, je Combes izjavil, da bodo zatvorili redovne strokovne Źole tekom desetih let, ko ustanove za te nadomestne Źole. Dokazalo se je, da so ravno redovniki ustanovili prvi na Francoskem strokovne Źole, katere so Źolaki bratje ustanovili Źe pred 100 leti. Sedaj je v redovniŹkih strokovnih Źolah 22.000 uĉencev. Na Madagaskaru so saĉeli redovniŹke Źole zatirati l. 1898. V drŹavnih Źolah je sedaj 20.770, v katoliŹkih pa 16.083 uĉencev. Francoske protestanŹske verske Źole Źtejejo 10.661 in tuje protestanŹske (angleŹke in skandinavke) 19.087 uĉencev. Dostikrat se je Źola toĉba, da AngleŹi svoj vpliv Źirijo po Madagaskaru ravno vsled svojih Źol. Znaĉilno je, da je francoska vlada pustila te francoskemu vplivu Źkodljive Źole popol-

noma pri miru in zatira zgolj le redovniŹke Źole.

Avstrijsko - ogrski delegatje.

V BudimpeŹti so nadalje zborovali delegatje obeh drŹavnih polovic, ki so pretresali posamezne raĉune drŹavnih potreb. Delegatje so po daljšem prerekanju potrdili ministrom njih predloŹene raĉune, na kar se je vrŹilo 4. junija v BudimpeŹti na kraljevem gradu cesarsko kosilo, kamor so bili povabljeni vsi delegatje. Cesar se je obnaŹal jako Źivahno; po obedu, ki je trajal nad eno uru, se je cesar razgovarjal s posameznimi delegati.

Gospodarski poloŹaj Avstro-Ogrske.

Zanimljivo je zvedeti, kako rastejo pri nas davki in dolgovi. Leta 1850. so znaŹali drŹavni stroŹki skupaj le okoli 316 milijonov kron, leta 1903 pa so znesli stroŹki Źe 1921 milijonov kron, toraj so se v 50 letih stroŹki sedemkrat poveĉali. Leta 1868. je znaŹal drŹavni dolg 5,353 milijonov kron, leta 1892. je narasel pa Źe na 11,939 milijonov kron, za katere je treba plaĉati letnih obresti 500 milijonov kron. V 42 letih so se davki na neprimiĉnine za petkrat poveĉali. Sedaj ima samo deŹeti del avstrijsko-ogrskega prebivalstva letnega prihodka nad 1200 K. A kljub takim potrebam sta delegaciji privolili te dni 400 milijonov kron za vojne potrebe, ki Źe sedaj tlaĉijo prebivavce!

Z Balkana.

Bolgarska in turŹka vlada sta sklenili pogodbo, po kateri se smejo ubeŹniki vrniti v Makedonijo, kjer jim mora turŹka vlada sezidati hiŹe, Źole in cerkve in jim pripustiti prostost v verskih stvareh. Da bo zveza Źe bolj trdna, bo bolgarski knez Ferdinand obiskal Sultana v Carigradu. Prebivalci so bili te pogodbe veseli, tako da se par mesecev ni bati vstanka. Ali kaj pomaga, ko Turek ne bo ostal moŹ-beseda, da bi pozidal hiŹe, cerkve in Źole. Zato vsi tako priĉakujejo, da se bodo stradajoĉim reveŹem pridruŹili Źe ti pribeŹniki, ki so brez strehe, n tako se je bati v kratkem novih nemirov; zlasti pa rujejo oni, ki ne marajo prej miru, dokler ne bodo prosti. Ker so vstajniŹki odbori sedaj mirni, groze ti uporneŹi, da bodo z bombami napadli javna poslopja, Źeleznice itd., da bi tako vznemirili ostali svet, da bi se zopet jel peĉati Ź njih zadevami. Bolgarska vlada ne trpi sedaj nobenega ubeŹnika, ako nima toliko premoŹenja, da bi se sam preŹivil.

Versko preganjanje na Francoskem.

Na Francoskem bi radi zatrli vero v Źolah, zato preganjajo katoliŹke redovnike, ki pouĉujejo Źole. Izmed ljudskih Źol so jih zaprli 25.000, katere so vodili redovniki. Srednjih Źol so imeli redovi 152, od katerih so jih Źe 52 popolnoma zaprli in redovnike pognali ĉez mejo, ostale pa bodo dali posvetnim duhovnom, nekaj pa posvetnim uĉiteljem v oskrbovanje. Enako delajo z bolniŹnicami, iz katerih preganjajo usmiljenke, dosedaj so Źe osem bolniŹnic zaprli. Francosko bo to preganjanje stalo 400 milijonov kron za nova poslopja, potem pa nadalje vsako leto 30 milijonov za vzdrŹevanje uĉiteljev. Tako skrbe francoski nejeverci za drŹavo. — Na Francoskem so zadnji ĉas odkrili, da je tudi neki Źkof prostoverec, ki drŹi z vlado. Zato so se mu podloŹni katoliĉani uprli in niso pustili svojih otrok birmati od njega. PapaŹ so jih pohvalili in Źkofa bodo odstavili.

Rusko - Japonska vojska.

Bitka pri Kinĉovu — Rusi so se umaknili.

Japonci skuŹajo prijeti Rusa prav v osrĉju, tam kjer ima vso moĉ, to je v Port Arturju. Tja meri sedaj vse japonsko prizadevanje, in vsi vojaki, kolikor jih je ostalo pri Fenvanĉenu, kolikor jih je priŹlo od morske strani in kolikor jih imajo na Koreji, vsi silijo sedaj na en kraj, proti Port Arturju, da bi ga vzeli. Rusi imajo na tem polotoku, kjer stoji Port Artur, Źe veĉ utrjenih krajev, ki branijo pot proti Port Arturju. Taki utrjeni kraji so Kinĉov, Daljni in Talienvan, katere morajo Japonci podreti, ako hoĉejo do Port Arturja. En tak kraj so sedaj Źe vzeli, namreĉ Kinĉov. Dne 26. maja so napadli Japonci Kinĉov; Rusi so imeli v mestu le majhno posadko, glavna moĉ je bila na viŹinah in griĉih okoli mesta. Japonci so naskoĉili mesto samo. Boj se je bil z veliko stanovitnostjo na obeh straneh; Źe veĉ ur so si stali iz oĉi v oĉi, pa nikamor se ni obrnilo. Rusi so mesto zaprli s podkopi in jeklenimi Źicami. Rusi so nastavili veliko vrsto topov, ki so neprestano smrtili dohajajoĉe japonske ĉete. Ob treh popoldne so Japonci potegnili bajonete in Źli nad Rusa, ali vrsto za vrsto so podrli ruski streli. Jadonci niso hranili vojakov, ĉez eno mrtvo ĉeto je stopila druga in ko je ta padla, je priskoĉila tretja, tako so ĉez trume mrliĉev prihajale z miraj nove ĉete. Sele ob sedmih

zvečer so udrli Japonci v mesto s pomočjo svojih izvrstnih topničarjev; ko so videli, da se je zastoj ustavljati, so se Rusi umaknili v drugo trdnjavo Nankualin.

Nadaljnja bitka na naošanskih gričih.

Ko so Japonci zajeli mesto Kinčov in obesili svojo zastavo, so napravili naskok na rusko glavno moč, na naošanskih gričih okoli mesta. Krogle so lile kakor huda ploha na obeh straneh, Rusi so nastavili topove ter kar bruhali na sovražnika. Japonci so imeli malo streliva, zato so le zavoljo tega zmagali, ker so prišle štiri japonske ladje in z morske strani streljale na Ruse. Japonci so devetkrat naskočili Ruse, in šele potem se je posrečilo japonskim pešcem podreti rusko bojno črto. K sreči so Japonci našli žice do min in razstrelnih obkopov, in tako zabranili, da se niso razstrelili, drugače bi imeli velikanske izgube. Napad je bil eden najhujših in najdivnejših, kar se jih je zgodilo na svetu. Pri prvih naskokih je bil ustreljen vsak mož, preden je prišel Rusom do bližine. Japonci so zmagali le zavoljo velikih množic, ki so jih imeli pred Rusi. Proti eni ruski diviziji so stale tri japonske, proti 18 ruskim je stalo 108 japonskih topov. Odločil je boj admiral Togo z ognjem, ki ga je izlil iz svojih ladij ob Kinčovu.

Dan po bitki.

Dan po tem strašnem boju je bil žalosten. Ker so Japonci vsega skupaj celih pet dni jemali Rusom imenovane postojanke, so bile izgube na obeh straneh velikanske. Japonci so izgubili več kot deset del vseh vojakov; to je malo vesela zmaga! Grozno število padlih je zato tako veliko, ker niso ne Rusi, še manj pa Japonci varčevali svojih vojakov. Več dni so kar naprej pokopavali mrličke, ker jih je bilo po vseh gričih cele kupe. Veliko težavo imajo z ranjenimi, katerih je na obeh straneh več tisočev. Japonci so vzeli Rusom nad 100 topov in veliko bojnih priprav. Premačani Rusi so se umaknili nazaj proti Port Arturju, katerega bodo odslej branili z vso silo. Za Japonce je ta zmaga velike važnosti, ker so se polastili ključa, s katerim bodo že oblegali Port Artur. Ali od tukaj pa do Port Arturja je še daleč, celih 50 km, in pasti bo moralo še na tisoče japonskih in tudi ruskih vojakov, preden bodo Japonci ali pred Port Arturjem ali ga celo vzeli.

Pred Port Artur.

Oči vseh Japoncev so obrnjene na ta kraj. Glavni poveljnik japonskih čet, ki imajo namen oblegati Port Artur, je general Oku, ki ima okoli 60.000 mož. Ruski poveljnik pa je general Šteselj, ki ima neki 28.000 mož. V Port Arturju se bodo zbrali vsi Rusi, kolikor jih je na okoli. Ko so se umaknili od Kinčova, so razdejali železnico, požgali vse vasi in utrdbe, ter tako spremenili ves polotok v pravo puščavo. Zapustili so tudi trdnjavico Dalnji, katero so do dobrega pokončali, da ne bi služila sovražniku v dobro. Tako se bodo omejili samo na Port Artur in se od tukaj upirali sovražniku. Obleganje se je že pričelo. Rusi se junaško pripravljajo. Vsi možje in mladeniči so na nogah. Red se zelo ostro izvršuje. Po noči ne sme goreti nobena luč, pijače so prepovedane, neki dan so ustrelili tri vojake, ki so utrujeni zaspali na straži. General Šteselj navdušuje vojake vsak dan. Japonci se pripravljajo na obleganje od morske in suhe strani. Na suhem prihajajo vedno nove čete, ki mesto bombardirajo, od morske strani pa preže ladje. Enkrat so poskusili Port Artur zapreti, ali se jim ni posrečilo. Poslali so trgovske ladje, da bi jih pri vходу v pristan pogreznili in tako ruskim ladjam pot zaprli. Ali ruski vojaki so jih ugledali, ko so hoteli izvršiti poskus ter so jih razstrelili, da so se pogreznile.

Rusi bodo nadlegovali obleganje.

Ali naj hiti glavna ruska vojska, ki je okoli Liaojana pod poveljnikom Kuropatkinom, Port Arturju na pomoč? Ruski car je naročil Kuropatkinu, naj gre z vso močjo pred Port Artur, ali Kuropatkin je carju razložil, da je to nemogoče, ker bi bila lahko vsa armada izgubljena. Zakaj od Liaojana pa do Port Arturja je 350 kilometrov dolga pot, ki jo imajo 20 do 25 dni dosti hoditi. Zavoljo tega bi se moral Kuropatkin ločiti od svojih zvez s sibirsko železnico, odkoder dobiva može in novice. Tako bi ga Japonci lahko uničili. Zato se Kuropatkin previdno drži Liaojana, kjer se mu vsak dan množe vojaške čete, tukaj mu vozijo tudi glavno reč, živeža. Vendar pa je car naročil, naj pošlje malo četo, 12.000 mož, proti Port Arturju, ki bodo nadlegovali japonskega generala Oku da ne bi tako hitro naskakoval Port Arturja. Tako je šel baron Štakeljberk poskusit, ako se bo mogel prebiti s svojimi četami do Port Arturja. Napadati Japoncev ne bo mogel, za to bi bila zmožna le velika vojska, ali nagajal jim bo lahko. Sedaj se drži v mestu Kaipin, ki je nekako v sredi med Liaojanom

in Port Arturjem. On ima povelje, da se drži železnice in s konjeniki nadleguje hrbet generala Oku. Na ta način bi mogel Oku le z enim delom svoje vojske oblegati Port Artur, drugi del bi se moral pa zapletati v manjše boje s Štakeljberkom; Port Artur bi bil s tem veliko olajšan. Ali bodo Rusi šli z večjo armado na pomoč Port Arturju, to bodo še odločili doma na Ruskem, najbrž pa bodo za sedaj že s tem nadlegovanjem zadovoljni, ker glavna bitka na suhem se bode morala yršiti blizu Mukdena kje, kjer imajo Rusi vso moč.

Japonska revščina zavoljo vojske.

Japonci so bili preskrbljeni z denarjem samo za štirimesečno vojsko, tako so že danes vse njih blagajne prazne. Ali vojska se ne bo še nehala, zato pa bo treba delati dolgove, ker velja vojska vsak dan nad en milijon. Tako kmalu ne bo kaj jesti, ker že danes primanjkuje. Na bojišče pošiljajo riž, ki ga pobirajo po Japonskem. Japonski vojak jè zdaj edinole riž, zato ga je pa začelo doma primanjkovati, tako da lakota grozi že glavnemu mestu Tokio. Trgovina s tujim svetom je prenehala. Ladje stoje v pristanih, a nikamor ne morejo odpeljati domačih izdelkov, s katerimi so se sicer živili. Nastala je velika draginja. Mnogo tovarn je ustavilo delo, tako da še zaslužka ni. Mnogo trgovcev je prišlo že na kant. Ljudstvo si vojske ni želelo, le plemenitniki so si obetali dobička, zavoljo tega se netili med ljudstvom navdušenje. V glavnem mestu se je sešel ljudski shod, ki je vpil po olajšanju vojnih bremen; ali vlada je rekla, da bi se sama umorila, ako bi sedaj varčevala pri vojski. „Vojsko moramo nadaljevati z vso silo in poskrbeti, da se z njenimi uspehi obogatimo.“

LISTEK.

Čarovniška palica.

Priobčil A. M. G.

Kar se pripoveduje v naslednjih vrsticah, se je dogodilo pred sto leti na Bavarskem v okraju Allgau.

S pazljivim očesom je hodila gospa „secularizacija“ (roparica cerkvenega premoženja) po deželi in je ropala cerkve in samostane. Prišla je tudi na Bavarsko do nekega samostana v okraju Allgau imenovanem.

Dva dni so se že mudili knežji uradniki v svoji uradni obleki v onem kraju in nastanili so se v škofovskih sobah v samostanu. Poklicali so vse prebivalce samostana skupaj in jim z največjim veseljem prebrali dekret (pismo od vlade), v katerem so bili pobla-

ščeni, da oropajo samostan vsega premičnega in nepremičnega imetja. Vse to pripade volilnemu knezu bavarskemu, ki ima to kot državno lastnino.

Od vrat do vrat, od sobe do sobe so hodili komisarji in so vse zapečatili. Pod najstrožjo kaznijo so prepovedali odstraniti pečate ali pa vstopiti v zapečatene prostore. Nato so se spravili nad posestvo: najpreje samostansko poslopje, nato travniki, njive, vrtovi, gozdi, državljanske pravice i. t. d. Slednjič pa še premično imetje: dragocenosti, zlate in srebrne cerkvene posode, cerkvena obleka, hišna oprava, knjige, umetnine in sploh vse.

Prvi izmed knežjih komisarjev z imenom Kljunač je bil pri večerji, katere se je udeležil tudi lovec Figl, ki je bil drugače dobre, židane volje, a danes silno slabe volje, ker mu nikakor ni šlo v glavo, kje in kako pride država do pravice (?) ropati cerkveno premoženje. Lovec Figl je bil, kako si prav lahko vsak razlaga, prisiljen gost pri tej večerji; a pomagati si ni mogel. Knežji komisar ga je rabil pri komisiji za „ovaduha“, ker so bili njemu baje znani vsi prostori v samostanu. Lovec se je branil tega posla in se je pridušal pri vseh pasjih nogah, da ne ve za razmere v samostanu — a vse ni nič pomagalo. Dali so mu na izbiro: ali te zapremo, ali pa nam pomagaš pri ropanju samostana.

In slednjič, ko le ni nič pomagalo, je še celo opat rekel lovca: „Ce nobena stvar ne pomaga, potem se le vsedi tje med komisarje; opravila tako ne boš imel nobe nega; kar imamo, izročimo prostovoljno.“

Na te besede se je lovec udal. Rekel pa je: „Ce že moram biti tem frakarjem za to tu, da uganjam burke, tedaj naj obvelja njegova. Teda čim hujša bo šala, tem bolj!“

Tako je sedel onega večera pri večerji s komisarjom Kljunačem in drugimi ter poslušal z veseljem, kako se je oni pritoževal, ker je našel tako malo plena v samostanu.

„Niti deseti del tega, kar imajo menihi nakopičenega, nismo dobili“, zavpije Kljunač in udari z roko ob mizo. „Stari izkaz kelihov in monštranc nam to izpričuje.“

„Ta izkaz je silno star; med tem so že mnogo oropali Francozi“, omeni lovec Figl, ki je to zvedel od menihov.

„Vrag naj vzame roparje samostanov; knežje imetje so ukradli!“ kriči razkačeni gospod Kljunač; „a vsejedno ima biti še mnogo skritega. In blagajna je bila skoro prazna — pomislite blagajna take velikega samostana!“

Lovec se je na tihem zadovoljno smejal; vedel je dobro, da ni dobival opat zadnja leta nikakih dohodkov in da je mnogo izdal med revne ljudi. Gotovo je boljše storil, da je razdal, kot da bi bil prihranil za gospode

v Monakovem (glavno mesto na Bavarskem) in za njihove roparje.

„Dobiti moramo zakopano zlato in druge zaklade!“ kriči zopet komisar Kljunač in zopet udari po mizi; „pot do zakladov moramo dobiti. Predno nimam zlata in srebra v vrednosti 100.000 (sto tisoč) gld., ne grem od tod.“

Po teh besedah je izpil kozarec vina ter se je obrnil proti steni. „In človek mora piti tako kiselico, tako vino, ki vleče ustnice skupaj. To je razžaljenje veličanstva! Brat vratar, povej, kakšno je to vino?“

„Pristno obmorsko vino, vaša milost, staro štiri leta“, odgovori brat preplašeno; „sami smo šli iskat to vino v Lindov.“

„Kje pa imate svoje najboljše vino?“ zakliče jezno komisar Kljunač.

„Najboljše vino teče ondi — pravi naš opat“, odvrne brat in pokaže pri teh besedah na pipo pri vodovodu.

„Jaz ne vprašam po vodi!“ se zadere jezno Kljunač; „jaz zahtevam pošteno vino in ne tega preklicanega mošta. Jaz sem vendar knežji komisar! Teci v klet in prinesi boljšega vina!“

Brat gre in prinese dva vrča. „Tu ste še dve vrsti“, opomni „vendar, vendar —“

„Nič, vendar!“ kriči komisar, „sem ž njima!“

„To je, to je — vaša milost, — to je“, jeclja brat in hoče nekaj povedati; a komisar je že prijel za vrč in si natočil. V istem trenutku treščí kozarec ob tla in zakašlja.

„To je hudodelstvo, veleizdaja!“ kriči ko pride k sapi; „to vino je še slabše, to je prestopok, to je — to je — že ne dobim več izraza.“

„To je tudi obmorsko vino“, pristavi brat „hotel sem vašo milost opozoriti, da je to vino staro še-le jedno leto.“

„In kaj imaš v drugem vrču?“

„To je tretja vrsta obmorskega vina iz zadnje jeseni; to vino je gotovo še bolj kislo nego prejšnje.“

„Se li dobi sploh še kje kislejše vino kot je to? Jeli mogoče?“ se čudi Kljunač. „Vrag naj vzame! Poročal bom v Monakovo, kake težkoče sem imel na tej poti. Ne bom miroval preje, da dobim boljšo kapljico v kleti vašega samostana.“

Smehljajočega obraza je poslušal stari lovec Figl ta pogovor. Opat je nekaj sodcev dobrega vina, ki je bilo določeno za bolnike in višje goste, razdelil revežem in bolnikom po deželi. Ostalo je samo ono štiri leta staro obmorsko vino.

Komisar Kljunač se je moral počasi sprijazniti s kiselico, katero so mu v obilni meri donášali na mizo.

„Gospod lovec, jutri vzdignemo one zaklade v samostanu, katerih nismo danes dobili“, naznani komisar staremu Figlmu.

Ta mu odgovori: „Gospod komisar, ves trud bode zastonj; samostan nima nikakega imetja več!“

„Ni res!“ zakriči Kljunač. „Vi si upate meni ugovarjati? Kdo je knežji komisar — jaz ali vi? Kdo najbolje vé — jaz ali vi? Jaz pravim: najmanj za 20.000 gld. vina in dobrega mora biti še v kleti. Najslabše poresko vino je gotovo najboljše v primeri z vašimi vrstami vina; jaz sem trdno prepričan, da mora biti skrito še nekje francosko vino, šampanjec in „Lakrimae Christi“ iz Italije.“

„No potem vam želim obilo sreče pri iskanju!“ se je odrezal Figl.

„Srečo, — da srečo, prav pravite, go spod lovec; gotovo mora imeti človek srečo, da dobi to v dveh ali treh urah. Srečo lahko imam, razum pa itak seboj nosim.“

„In končno bi pa nič ne dobili!“

„Gotovo bi dobili, če bi le — —“

Pri teh besedah mu je zastal glas in pogledal je pazljivo starega lovca. Ta si je ravno izmislil izvrstno šalo in ni mogel več molčati: „Vaša milost, gospod komisar, vi ste hoteli reči: „Ko bi imel čarovniško palico!““

Z zevajočimi ustmi in odprtimi očmi je zijal komisar na starega lovca in šepetal: „To sem ravno hotel reči. Čarovniško palico, da, da — to je treba samo prijeti in —“

„In dovede človeka tje, kjer je ona stvar, katero je ravno iskal“, je pridejal lovec.

„Vendar mora biti zraven tudi pravi mož, ki čarovniško palico drži in jo razume; vsakdo je ne razume. Gotovo poznate, go spod Figl, v bližini samostana kakega takega moža!“

„To so vraže, gospod komisar!“ odvrne Figl.

„Kaj vraže? Vražast knežji komisar ni!“ vpije komisar in zravna glavo kvišku. „Ali naj iztegnem meč in vas naučim olike? Ali naj vas zaprem? Vraža? Kaj je vraža? Vraža, prazna vera to so: samostani, romanje, molitev, izpoved in zabiti menihi!“

„S kislim vinom od bodenskega jezera!“ mrmra lovec. Komisar k sreči ni slišal lovčevih besedi, ker je v svojem ognju vpil, kot bi imel celo druhal ljudi pred seboj.

„Vraža“, kriči dalje, „je blagoslovljena voda, križ in procesije; zato mora vse to izginiti iz površja zemlje in na prednosti mora zavladati med narodi!“

Nato je zvrnil zopet kupico kislega vina. Pri tem se je skušal spominjati nečesa, kar je pozabil preje povedati, a spomniti se ni mogel; zato je potrkal lovca po rami in mu je rekel: „Torej, lovec, vi mi bodete privedli moža s čarodejno palico predno preteče štirindvajset ur; in sicer mrtvega ali živega —“

„Mrtvega ali živega“, je ponavljal lovec resnega obraza. „Vendar milostljivi gospod knežji komisar, jaz ne poznam nobenega čarovnika — nobenega takega moža v bližini.“

„Kaj vi si upate ugovarjati?“ je kričal gospod Kljunač, ki ga je imel že precej pod kapo. „Vi mi morate privedi takega moža! Jaz sem izprevidel, da vi hočete menihom pomagati; a to se vam ne bo posrečilo. Čarodejno palico moram dobiti in prišel bodem do skritih zakladov! Jutri vas nič ne potrebujem; zato lahko takoj greste, da poiščete čarodejca. In če mi ga ne pripeljete do drugega dneva, vas odstranim in zaprem toliko časa, da postanete črni v zaporu.“

Stari Figl se je ugriznil v ustnico in mrmral: „No dobro, gospod komisar! Bomo videli, kako stvar izteče. Odgovoren pa ne morem biti za nobeno stvar in tudi ne vrjame takim vražam.“

„Knežjim komisarjem je pač vse jedno, kaj tako revše misli; odgovoren sem za vse le jaz sam“, je odvrnil Kljunač. Pri zadnjih besedah mu je omahnila vinskih duhov pre-

napolnjena glava nazaj; a kmalu na to se je zopet zravnal.

„Mislil sem le, da bode šlo, kot je že večkrat šlo“, meni lovec s smehljajočim glasom: „V okolici imamo mnogo zakopanih zakladov —“

„Tako — in popolnoma prav! Kje pa?“ vpraša radovedno komisar. „Starec, sedaj si vendar izbleknili!“

„Da“, pravi lovec in nadaljuje s šepetajočim glasom, „gori za Resjem v starem gradu je že marsikateri imel opraviti s čarovniško palico in prigodilo se je že, da je prilezel cel saboj zlata že na pol iz zemlje; a naenkrat se prikaže goreč kužek. Oni, ki je vzdigoval zaklad, se je vstrašil in zavpil; zabojo pa se je takoj pogreznil nazaj v zemljo.“

„Strahopetnost!“ je zagovarjal gospod Kljunač in izlil zopet kozarec vina vase. „Pri nas se ne pripeti kaj takega! Jaz zapovem strog molk in potegnem meč — — sicer pa duhov sploh ni —!“

„Sploh pa ‚duhov‘ ni“, je ponavljal lovec in gledal pazljivo komisarja.

„Tu je treba iskati dragocenosti, katere so poskrili živi ljudje, ne pa zakladov iz starih časov in mrtvih menihov.“

„Popolnoma res, gospod komisar!“ je rekel lovec, „vendar menim, da so živeči menihi varnejše zakopali svoje zaklade. Oni veliko premorejo z molitvijo. Gotovo so tudi onega prekleli, ki bi se drznil — —“

Kljunač je pogledal preplašeno na lovca, ki je v svoje veselje opazil zmedenost komisarjevo. Nato mu je povedal dogodbo o čuvateljici zaklada starograjskega, ki je baje izpremenjena v psa; pripovedoval mu je o zakladu na Skrlinah, o gorečem zakladu pri brodski kapelici in konečno o velikanskem cerkvenem zakladu liškem, ki je skrit pod velikim kamenom na gori Ris. Ta zaklad baje varujejo štirje duhovi v belih oblačilih in ne dovolijo nikomur dvigniti zaklada...“

Komisarju so se ježili lasje, ko mu je pripovedoval stari lovec pozne v noč take in podobne zgodbe o duhovih; lovec pa je pripovedoval tako strahovito, da bi človek mislil, da mož vrjame samemu sebi.

(Konec prih.)

Razgled po domovini.

Vseslovenski mladeniški shod na Brezjah obeta biti veličasten. Po vsej Sloveniji je zanj veliko zanimanja. Pričakovati je, da se agitacija za ta prvi sestanek slovenskih mladeničev še bolj razvije. Povsod naj mladeniči agitirajo, da bo njihov dan velesijajen, ne bo naj kraja, odkoder ne bi 4. julija prikorkale na Brezje mladeniške čete. Na sestanku se bodo mladeniči spoznali med seboj, navdušili se za skupno delo v dosego skupnega smotra. Prav je, da pridejo tudi možje ogledat si navdušenje slovenskih mladeničev in da se tako ob mladeniškem ognju zopet pomlade.

Sestanek na Brezjah. Prihodnji teden izide posebna drobna knjižica s primernimi uglasbenimi pesmimi za mladeniški shod na Brezjah. Opozarjamo izobraževalna društva in Marijine družbe, naj za svoje člane takoj naroče dotične knjižice, da se bodo člani lahko naučili dotičnih pesmij, ki se bodo pele enoglasno. Posamezna knjižica velja 10 v. ter se naroča pri č. g. Luki Smolnikarju, stolnemu vikarju v Ljubljani.

Obesila se je v Müllnern na Koroškem neka že priletna ženska v skednji, kjer je prenočila čez noč, ker ni imela več žganja in ne denarja — kajti bila je strastna pijanka. Kajne žalostna — strašna smrt — vsled žganja.

Mašniško posvečevanje se bo vršilo v Ljubljani 9., 12. in 14. julija.

Umril je č. gosp. kaplan Jakob Pokoren v Horjulu. Pokojnik je bil rojen leta 1859. v Škofji Loki ter v mašnika posvečen leta 1884. Kot kaplan je služboval v Čatežu ob Savi, v Črnomlju, v Smedniku, kot župni upravitelj v Polšniku, kot kaplan v Starem trgu pri Poljanah in v Horjulu. N v m. p.!

V Marijanišču so praznovali na praznik sv. Trojice dvajsetletnico obstanka tega zavoda. Sedaj je namreč ravno dvajset let, odkar je umrl kanonik dr. Gogala, ki je imel srce za sirotni dom v Marijanišču. Naj bi pač spomin na plemenitega pokojnika obudil med nami mnogo dobrih src, ki bi se spomnila Marijanišča ter pripomogla, da se popravi kapela in zavod po potrebi razširi, ker je pritisk prosilcev tolik, da se niti vsakemu desetemu prosilcu ne more ustreči. Stevilo gojencev, katerih je blizu 200, kaže, da je Marijanišče neobhodno navezano na darove prijateljev osirotele mladine. „Domoljub“ najtopleje priporoča ta potrebni zavod usmiljenim in dobrotnim srcem.

Desetletnica krščansko-socialnega gibanja med slovenskim delavstvom se je v nedeljo, dne 12. junija na Šmarni gori lepo praznovala. Zanimiv je bil ljudski shod, na katerem sta poleg drugih govornikov zlasti Šusteršič in dr. Krek navduševala udeležence za nadaljno vztrajno delo na socialnem polju. —

V Velesovo pohite prihodnjo nedeljo dne 19. junija člani moške Marijine družbe

v Križankih v Ljubljani. Odhod z vlakom zjutraj ob 5. uri, od Kranja dalje peš ali na vozovih. Duhovno opravilo v velesovski cerkvi ob polu 9. in 10. uri. Popoldne slovesne litanije. Uljudno so vabljeni tudi drugi možje in mladeniči iz Ljubljane in okolice, da se tega božjepotnega izleta udeleže v čim najobilnejšem številu.

Vegov spomenik. Z Dunaja se nam poroča: Eden prvih dunajskih arhitektov, stavbeni svetnik Schachner, si je v soboto ogledal Zajčev osnutek Vegovega spomenika ter se jako laskavo izrazil o tem načrtu. Rekel je, da je izdelan v krasnem, monumentalnem slogu. — Doslej je za Vegov spomenik zbranih 7125 kron.

V Lurd, dné 19. avgusta leta 1904. Romarski vlak odide iz Ljubljane v petek, dne 19. avg. t. l., in sicer ob 5.59 zjutraj. V Videm (Udine) pride vlak ob 11.06 popoldne, in ostane do 1.15 popoldne, na postaji Mestre pa od 5.25 popoldne do 11.37 zvečer. Drugi dan bodo romarji okoli poldne v Turinu, in pođijejo tamkaj tri ure. Isti dan prenočijo v Lyonu, kamo pride vlak ob 10.43 zvečer; istotam se drugi dan, t. j. v nedeljo, 21. avgusta, udeležijo zjutraj sv. maše in ob 8.06 zjutraj gredo naprej. Isti dan pridejo v Toulouse, kjer čaka

vlak od 742 do 1225 ponoči. V ponedeljek, dne 22. avgusta, pride vlak ob 5:04 v Lurd. Tam ostanejo romarji v ponedeljek, torek in sredo. V četrtek, t. j. sedmi dan potovanja se vrnejo ob 6:35 zjutraj skozi Toulouse (dopoldne ob 11:59—12:43) v Cette (popoldne ob 5:02—10:30 zvečer.) Osmi dan bodo v Lyonu (ob 6:26 zjutraj do 1:07 popoldne) in si v tem času nekoliko ogledajo mesto. Deveti dan se ustavijo opoldne v Turinu in pridejo v Milan ob 4:55 popoldne. Tu bo prenočišče in se udeležijo v nedeljo, dne 28. avgusta, sv. maše. Nato ob 10. dopoldne odhoda skozi Verono v Mestre, kjer bo večerja (8:38—11:52 zvečer). V ponedeljek ob 7:42 zjutraj pride vlak v Nabrezino in ob 11:16 v Ljubljano.

— Romanje bo trajalo tedaj 11 dni. Cene vožnje iz Ljubljane v Lurd in nazaj za I. razr. 440 kron, za II. razr. 355 kron, za III. razr. 260 kron, in sicer se dobi: 1. vozni listek iz Ljubljane v Lurd in nazaj v Ljubljano; 2. kosilo: v Vidmu (petek), Turinu (soboto), Cette (nedeljo), Toulouse (četrtek), Lyon (petek), Turin (soboto), Verona (nedeljo); 3. večerja: Mestre (petek), Lyon (soboto), Toulouse (nedeljo), Cette (četrtek), Modane (petek), Milan (soboto), Mestre (nedeljo); 4. Popotnikom se preskrbi v hotelu v Lurdu tri dni stanovanje, kosilo in večerja v prenočišču; 5. Dobijo sobo za prenočišče in postrežbo v Lyonu dne 21. in v Milanu dne 27. avgusta na povratku; 6. Vožnja popotnika in prtljage v hotel v Lurdu, Lyonu in Milanu; 7. eden zastopnik firme bo spremljal popotnike tje in nazaj v Ljubljano in skrbel, da se vse izvrši. Opomni se, da za najtrk skrbi vsak sam. Da je mogoče vse natanko preskrbeti in uravnati, so romarji naprošeni, da začnejo doposiljati omenjene zneske takoj ali najkasneje v prvi polovici julija. Ako bi se kaj spremeni, naznanimo pravočasno. — Kdor vstopi v Št. Petru, plača za II. razred 345, za III. razr. 254 kron; iz Gorice se plača za II. razred 335, za III. razr. 247 kron; iz Vidma za II. razr. 327, za III. razr. 241 kron; iz Mestre za II. razr. 310, za III. razr. 230 kron.

* „Vojska na Daljnem Vzhodu.“ Urejuje dr. E. Lampe. Ravno kar je izšel drugi zvezek tega velezanimivega dela. Popisuje nam obupni boj „Varjaga“ in »Korejca“ in diplomatsko zgodovino, kako je Koreja prevarila Ruso in postala japonska.

Velezanimiv je popis prvih bojev pri Port Arturju, nato sledi tehnični popis vojnih ladij. Delo je jako natančno in sestavljeno res po najboljših virih. Pisatelj rabi direktno poleg nemških ruske in francoske vire. Reči moramo, da je ta slovenski popis vojske mnogo boljši, kakor so podobna dela, ki izhajajo v drugih jezikih. Posebno zanimivi so celotni popisi s krasnimi bojnimi prizori. Priporočamo to delo, ki je jako bogato ilustrirano, v najštevilnejšo naročbo. — Drugi zvezek ima deset lepih slik. — Cena enemu zvezku je 20 h, Naročnina za 24 zvezkov 480 K. Naroča se pri upravnistvu „Dom in Sveta“ v Ljubljani (*Marijanišče*).

Notranjske novice.

— **Birmovanje v postojnski dekaniji.** Od dne 5. t. m. obiskuje prevzvišeni gospod knezoškof fare postojnske dekanije. Povsod ga je ljudstvo z veseljem in veliko navdušenostjo sprejemalo. Zlasti lep sprejem je bil visokemu gostu prirejen v St. Petru, Slavini in Hrenovicah. Visoki mlaji, vihrajoče zastave in radostni obrazi ljudstva so pričali o ljubezni, katero goji narod do svojega višjega pastirja. Le Postojna, ta je pokazala, da ji smrdi vse, kar je cerkvenega. Toda motil bi se, kdor bi menil, da je tudi ljudstvo na strani teh zagrizencev. Ne! Ljudstvo je glasno dajalo duška svoji nejevolji. Klici kot: Sram jih bodi, so se čuli od ogradenih možakov in v takozvanem Majlandu so na svojo roko postavili mlaje in razobesili zastave. Kako pa je prišlo, da se trg ni udeležil sprejema? Sklicali so občinsko sejo, v kateri naj bi se določilo glede sprejema. In tu so stopili na noge različni Skuzniki, ž njimi so potegnili lojalni uradniki ter rekli: Za škofa nič. — Može, vi si pa zapomnite to, odprite oči in premislite to-le: Vsakdo se sprejme, celo turškemu pašu bi se razobesile zastave, ko bi prišel. Le svojemu višjemu dušnemu pastirju pa nič. No, pa že niso imeli časa, ker so najbrže morali delati in krpati kake pet let stare račune.

— **Smešni liberalci.** Vedno in vedno kvasijo o izobrazbi ljudstva. Ni ga shoda, na katerem bi ne povdarjali, kako bodo delali za to izobrazbo. V Cerknici se je pa ustanovilo tamburaško društvo brez politične barve in komu ni všeč? Liberalcem. Kar tolčejo po njem. Zakaj? Najbrže zato, ker jim je toliko mar za izobrazbo.

— **V Preserjih** je bil izvoljen županom Anton Kobi, posestnik na Bregu. Svetovalci so pa: Telban, Jerina, Švigelj, Debevec. Prejšnji učitelj je hotel zopet nagajati, toda muštacar ni imel vspeha.

— **Požar v II. Bistrici** je dne 1. t. m. ob 7. zjutraj vpepelil veliko, skoraj novo

tovarno testenin. Škode je 170.000 K. Nevarnost je bila tudi za okolico, ker so jako daleč padali goreči ogorki in so mnoge hiše krite še s slamo.

— **Cerkvenega tatu v Razdrtem**, pravijo, da so že vjeli vipavski žandarji. Pravijo, da je bil že vajan cerkvenim tatvinam.

— **Tat Jernej Sajn** iz St. Petra na Krasi je bil že v Zagrebu obsojen na eno leto težke ječe, toda ušel je iz zapora. Ker je pa še takrat zamolčal več tatvin in še krade, bil je zopet obsojen na tri mesece in 19 dni zapora.

— **Umril je na Vrhnikih** Jožef Sterniš, gostilničar v ondotni čitalnici.

— **Strela je udarila v cerkev** v Hrenovicah ravno med deljenjem sv. birme. Hvala bodi Bogu, da se ni zgodila kaka nesreča, če tudi je povzročila velik strah in veliko razburjenje.

— **Polica j je prišel k postojnskemu** fržolarju ter mu, tako si pripovedujejo, uradno prepovedal med bivanjem škofovih prodajati „Narod“. — Hinavci! Če delate prav, da prodajate ljubljansko gnojnico, čemu se bojite škofa? Če pa spoznate sami, da se morate včasih le skriti, ste pa grdi zapeljivci ljudstva. Ljudstvo gleda, misli!

— **Branjevcu fržolarju** v Postojni fantje pejejo to-le pesem:

Fržolar, fržolar,
ti „Narod“ prodajaš,
če škofa pa vidiš,
pa v kot nam zbežiš.
Ti táblo nam skriješ,
v solato jo vtakneš,
se k štantu spet vstopiš
in brummo držiš.

Iz Staregatrga pri Ložu.

— **Pomenljiv dan** je bil za loško dolino dan 29. maja. Želja, nad katero je tu in oni nezaupno otresal svojo glavo, a polkoje udejstvovanju je na skrivnem hrepnelo sto in sto src, se je omenjenega dne izpolnila popolnoma: ustanovila se je v Starematrgu slovesno mladeniška Marijina družba. 105 vrlih mladeničev se je izročilo v Marijino varstvo. Vsprejem je vodil prečasti gosp. kanonik Fettich-Frankheim, ki je polkratkem, a jedernatem nagovoru blagoslovil tudi novo zastavo mladeniške družbe, ki bo gotovo v ponos vsej starotrški fari. Lep prizor je bil to, in ni čuda, da so marsikomu zalesketale solzé v očeh. Neustrašenim mladeničem pa kličemo: „Pogumno naprej!“

— **Na Križno goro** je bila prihitela binkoštni ponedeljek popoldne poklonit se sv. Križu dekliška Marijina družba iz Knežaka, ki je že ustanovljena, pa tudi nekaj zastopnikov bodoče mladeniške Marijine družbe, ki pa še čaka vsprejema. Romanje, ki je bilo ob enem izlet v razvedrilo, se je

prav dobro posrečilo. Molitev, petje, živahni, a pošteni pogovori: to se je vrstilo vedno med seboj. Vtis, katerega so napravili sosedje s Pivke pod skupno Marijino zastavo na naše pošteno ljudstvo, je bil res blag. Gotovim liberalnim gospodom pa in njihovim uslužbencem ta stvar ni prav posebno dišala. Kar želodce jim je menda hotelo obrniti. Oh, ko bi jim jih bilo le popolnoma narobe postavilo, morda bi bili potem vendar bolj pametni, kakor so sedaj!

— **V Danah je ubilo** 17letnega Jakoba Šepec. Kopalni so vodnjak. Ker je svet ondi kamnit, je bilo treba streljati. Šepec je zažgal špago; ker pa je bila le-ta precej kratka, razletela se je mina prej, predno je pokojni Jakob prilezel iz jame. Zadel ga je kamen pod ramo in na glavo. Nato je omahnil nazaj v 4 metre globoko jamo. Tako se je deloma ubil, deloma ga je ubilo. Gotovo nesrečna smrt! Žalostna pa še tembolj, če se pomisli, da so bili med šestimi nesrečneži, ki so letos tako usodepolno skončali življenje, štiri mladeniči. Ne ure, ne dneva ne vemo! Nekaterim našim fantom se pa menda še zmeraj zdi umestno, norčevati se iz Marijine družbe.

— „**Slovenec**“ je poročal dné 1. junija med novicami iz cerkniške okolice, da je na Gorenjem Jezeru starotrške župnije, — tako se čuje, pravi on — iz Amerike došli mož ubil svojo ženo. Resnici na ljubo in Jezercem na čast povejmo, da mi kot njihovi sosedje o tej stvari ničesar ne vemo.

— **Na našem Otoku** sredi cerkniškega jezera je pravo pravcato letovišče — ob nedeljah namreč. Skoro vsako nedeljo popoldne posetijo naše sicer zapuščene Otočane bližnji sosedje iz Cerknice, pa tudi tujci iz Ljubljane in Gorice. Če koga veseli vožnja po jezeru in prijetna zabava na zelenem gričku: dobrodošel na Otoku!

— **Katoliško politično društvo** v Vipavi sklicuje svoj redni občni zbor dné 19. t. m. ob 4 popoldne v dvorani „Katizobraževalnega društva v Vipavi“ v Tabru s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Pregled in potrjenje računov pro 1903. 5. Volitev odbora. 6. Slučajnosti. Gospodje udje se vabijo k obilni in gotovi udeležbi.

Gorenjske novice.

* **Bohinjski železniški predor** — predrt. Bohinjska Bistrica še ni doživela lepših slavnosti, kakor so se vršile dne 30. in 31. maja, ko se je prebil po dolgotrajnem delu 43 mesecev bohinjski tunel. Nad štirinajst dni so se vršile priprave za slavnost, katere se je udeležil nadvojvoda

Leopold Salvator, železniški minister Wittek in mnogo drugih odličnih gospodov. Na predvečer slavnosti se je priredila krasna serepada na čast nadvojvodu Leopoldu Salvatorju. Drugi dan dne 31. maja se je pričela slavnost ob 1/29. uri s sv. mašo, katero je v bližini predora daroval č. g. župnik Piber. Po sveti maši so si slavnostni gostje nadeli obleke, skozi katere ne pride mokrota ter zasedli 32 malih okrašenih voz. Vsak voz je imel štiri sedeže. Železniški stroj je odpeljal vozove ob sviranju godbe skozi slavnostno okinčani vhod v predor. Ves predor je bil krasno razsvitljen z električnimi lučicami. Pri metru 2260 se je ustavil vlak. Tu se je vršila slavnost prebitja. Nadvojvoda sam je izprožil zadnjo mino. Pritisnil je na električni gumb, nakar je v oddaljenosti 500 metrov eksplodiralo 40 min ter se porušila 50 metrov debela skala, ki je v predoru še ločila Kranjsko od Primorske. Nato so delavci odstranili kamenje. Ob 1/4 na 1. uro je pripeljal vlak slavnostne goste na goriško stran v Podbrdo. Ob 1/23. uri so se vrnili gostje zopet v Bohinjsko Bistrico, kjer se je vršil slavnostni banket, katerega se je udeležilo 100 oseb. Po banketu se je večina gostov podala domov. Nadvojvoda se je s posebnim vlakom iz Lesec odpeljal na Dunaj. Bog daj, da bi bila nova železnica v blagor Kranjski in Goriški.

* **Odlikovanje v bolnici.** Pri tej slavnosti v Bohinjski Bistrici se je izvršilo v ondotni bolnišnici v navzočnosti nadvojvode odlikovanje predelavca Antona Friedla, ki se je nedavno ponesrečil in ima polomljeni obe nogi. Odliko mu je pripel na prsi minister, nakar je Friedlu nadvojvoda čestital. Friedl, ki je starosta med minerji, je bil tako ginjen, da ni mogel govoriti.

* **Izobraževalno društvo** za tovarniške delavce ustanovljajo na Savi pri Jesenicah Pongrac in njegovi tovariši. Izobraževal bo ude novega društva „Slovenski Narod“. Kakšno bo to izobraževanje, ni težko uganiti.

* **Apnenico** zida tovarna na Savi pri Jesenicah. Vsakih 24 ur bo skuhala novo apno.

* **Nesreča na Hrušici.** Na Hrušici se je delavcu Vidu Osoreliju zvrnil voz kamenja na nogo ter mu nogo popolnoma zmečkal.

* **Silovitež.** Jožef Stein je prišel na Hrušico iskat dela. Ker je pa več beračil kot delal, so ga zaprli. Neki dan je prišel v neko hišo prosjačit. Ko je dobil od gospodarja nekaj krajcarjev, vrže jih gospodarju v obraz in pravi: „S tem ne bom obogatel.“ Orožnik, kateremu so stvar naznanili, ga je moral dvakrat vbosti z bodalom, preden ga je spravil na varen kraj, kjer sedaj premišljuje svojo jezo. Zaprt je pri okrajnem sodišču v Kranjski gori.

* **Mrtvega našli** so v občini ubežnici v Škofji Loki 21letnega Feliksa Jamnika iz Škofje Loke. Napil se je preveč žganja.

* **Družba kumrnih ljudi v Škofjiloki.** Mislili smo, da bo vsa stvar ostala tajna vsaj toliko časa, da se malo vkorenini. Toda stakljive liberalne glavičice so jo izvohale in v sobotnem „Narodu“ privlekle na dan. Z veseljem pripovedujejo tam, da snuje g. Sinkovec družbo „kumrnih“. — Ker je torej zadeva po neprevidnosti liberalnih mladičkov že med ljudmi, jo odkrijemo, da jo vsakdo spozna. Nova družba je res že v povojih. Svoj pristop so do sedaj prijavili: dr. Arko, trgovec Pecher, učitelj Papa, Jesenko s Studenca, Jožek s Fare in tovariš mu Fortunov Peter — sami kumrni. Jerico menda tudi precej mika, samo malo boji se, če jo bodo vzeli — je še predebela. — Člani so se zavezali z vsemi ustavnimi sredstvi delati na to, da se družbi razširi ugled in posameznim udom telesni obseg. Potrebne recepte je menda g. Arko cenjenim udom pripravljen pisati zastoj.

* **V Ameriki ponesrečil** je naš rojak Vid Goljar iz Dravelj pri Ljubljani. Povožila ga je poulična železnica, da je bil na mestu mrtev. V stari domovini zapušča soprogo in 7 otrok.

* **Žalostna stoletnica.** Pred sto leti 24. junija 1804. ob 9. uri zvečer je pogorelo v Kamniku 91 hiš s frančiškanskim samostanom vred. Pogorel je tudi en frančiškan in en delavec. Ko so frančiškani samostan zidali, so stanovali v gradu Katzenberg, ki je sedaj praharna. Slika, predstavljajoča ta požar, se nahaja v stranski podružnici svetega Leonarda v Prapretnem za Kalom.

* **Moravče.** V sredo popoldne je v bližnji vasi Češnjicah nastal požar, ki je uničil kozolec in hlev posestnika Pangreta in eno kočjo. Moravska požarna bramba je požar omejila, da ni uničil vse vasi. Zanetili — otroci!

* **Domača umetnost.** Iz Zlatega polja se nam piše: Za našo župnijsko cerkev je g. Ivan Kregar v Ljubljani po naročilu preč. gosp. prelata in gen. vikarja izdelal krasno monštranco, katere smo jako veseli. Prisrčno se zahvalimo preč. gospodu prelatu, ki nam je kot predsednik bratovščine presv. Rešnjega Telesa naklonil tako dragocen in lep dar.

* **Smrt pod kolesom.** V Kamni gorici je prišla pet let stara hčerka kovača in hišnega posestnika Janeza Tomana h kolesu, ki se vrti za kovačnico. Kolo je dekliao zgrabilo ter jo zagnalo s toliko silo proč, da je deklia ostala mrtva na mestu.

* **Župan Tič** iz Jarš je nehal biti ud cestnega odbora. Tako je prav! Kdor ni z nami, ta je proti nam.

* **Vešikanski snidaj**, visok 45 metrov dvakrat „ustikan“ so postavili fantje v Mengesu na praznik sv. Resnega Telesa. Tudi Locani niso hoteli biti brez mega. Postavili so ga le dan popreva, pa po noči je bil silen vihar, ki ga je podrl, in je padel in podrl neso streho. Fantje pa niso hoteli biti brez mega. Kot drugi dan po prazniku so druzega postavili. Vsa last imi!

* **Vešiko novo opekarno** za opeso napravil je Ivan Zlobet v Bobovju pri Kranju. S tam je spravljeno večina goranjskega prebivalstva, ker lososari ni bilo mogoče ločiti časovne množine idarske opese v okolici. Toplo priporočamo tega novega lastnega podjetnika in mu želimo veliko srečo in blagoslova.

* **Volitve občine** občina v Predosjih so čisto ustrezne, kakor smo le zadnji poročali, in sicer tako, ker so bili volilni listi in seznam namenov osem dni razpoloženi. Na dne vroče pa, za kakršen se je Prunškova gospoda pritožila, se ni nič ozirajo, ker se bili popolnoma izmisljeni in nerečni. Vendar pa pravilo, da so oni volitve svrži. Najbolj se tisti ponasajo, ki niti pravice nimajo voliti. Prvi med temi je svetnik Anton Prindnik, pododnace Vokar, posestnik, grovec in. Znan je smo voliti, sam looro, pa, tako pa ne ve, na kogo pa voliti? Izločili, ako bo le kaj veliko izzaje delal. Samo misli, da se Prunškova in drugi občinski volitev vložijo vsi od najbolj pocolovence do najbolj posestnega. Pa smo se smodili. Nekatere je priložilo, pa se med tem zavredel, ki nimajo pravice voliti. Prunškova in se dajo tak zahtevati, ako pravto se imajo za isto pritoževane. To se je videlo pri znanju volitva; tako se ropet zaresili pritožbo. Vse, im naznaniti ropet izvojem odbornik Peter Pogorn, ker je med katoliško-gerodice stranke in posestnik v svet svarila. Tudi tako im ni po volji, ker nede posestan Vokar in Lutzarja. Pogorn bi tisti tisti med volitv odbornikov. Setai najo šest odbornikov pa med bi jih tisti vsaj sedem, to je, jako trdno, da bi povem mogli pri občinskih sešah vsaj nede izzaje delati, kakor se bili le pred nedavnimi dni zavrnem. Pa povemo vast Prunškova in, da bodese močni med občinski odborniki pri prihodnjih volitvah nadevoljni biti in Peter Pogorn bodese vas odbornik. V prihodnji kaj ve!

* **Shod v Predosjih**. Tisti mnogim znani „neodgovorni kmet“ v Kranju je med ves druge nstojake, kakr se libernici pričakovati. Prvi nasvetos je bil ta, da se ni niti moče tako v občinem števju na veščice. Jazem ni drugi bi bil morda doma ostati, pa kn je vides to survo libernino gonjo, si je mislilo, da pa moram iti. Morda se je pri nocesti volitvi ni tako malo ogledalo, kakor pri sedaj. Prviem kmeti moč je

hitro spoznal: ti gospodje libernici svojeto podro krmo niso za nas. Drugikrat se ni nas le kakrat brigajo, kadar jim denary štemo; tak nas pa še dan pri miru pustijo! In tako se Vendar se pa vsaati son lanko kaj odimo — tudi vsi laot. Kmetiski odborniki smo se od svojih nasprotnikov sedaj to-ke naučili, da vendar razadne ni prvi, četniko smeraj njo v kotu odimo. Glej, ta libernici! Če pride v gospodino, vrt in svojo mladost razlaga: če mas drugim kupišo, vrti hoče le vesati svojega libernina za namočevati. Če druzega ne ve, pa ropet danovne zabavja. Majhna peščica jih je bilo do volitvan, pa so tako krčili, da se je vsa kmetijska razreda prestal. Kaj bo, da lepa kmetijska razreda je tudi libernina postala. Nas je pa bilo na isode, in smo bili niti in v dan volitve smo pokazali vsam drugim Kranjcem: nontu se, gerontisti kmet — pa libernici to ne gre skupaj! Pa ti libernici se vendar tudi nas področali, da tudi ni stopimo ni dan. Če oni tako krčijo skupaj, kaj bi tudi ni ne? In da bi laže šlo skupaj, tako se si tudi kmetje okoli Kranja vstavili svoje politično društvo. Postali verti točno estati, kakor smo bili do dan. Na svoje ime, kamor položé „gospod“ Naisvevise, ko prideto obamat nase politike, nobile poslanca našega strpecega „Stropeca“, ki vjednomar bliat cerkev Krimsuovo in razno od posezne kantičane. — Kakosen je on, ki tepe svojo mater? Malovredneži! In cerkev — je naša. Matni! Ali jo bodese ni voliti? Vsa postojana jo ropet tak, ki drži v libernici. — Vsmovno moče je bil na sveto Trojico v Predosjih. Ali ni bil tankaj? Če ni bil, potem ni se tako praviti, kako je bilo, vsa si sam vdeli in misli. Pri Štegarju — vsa ves, kje je... Ule kom... grostorno izvede... Vsa proskoro napomili moče in žane iz kmetijske razreda: Prindosej, Štegarja, Prudvorca, Trizanika, Gorja, Čukraja, Velšovega — tudi iz Kranja — Janina Čopog, iz Štegarja, iz Krčev in. Pruce glav je tudi vrh gerontisti moč. Pršla sta dva naša gospoda: jez poslanec dr. Schweitzer in Luchiana, in Podnartovec in Pogornik, nas drzavni poslanec. Pravila sta, s kmetikim razvatom se najo boljti poslanca. Dr. Schweitzer je razlaga posebno voljno reformo, bes, da ni se gra, in si 90 kmetičakov volilo 10 poslancev v izredni šbor. 40000 kmetov pa samo 16 poslancev. Podnartovec je pa govoril v razlaga v drzavnem šboru. Beseda mu kaj gnilo veda. Nato je nastopil kmetik iz Čopog, izsuti gosp. Janez Janca. Ti pa najo govorili! Besede se prihatase šboru, in se predimne varca. Ovrskem gospodarstvem narodnem oziru je povreda, in se druzimemo. V vsakem: ni hočemo močim na druzverko in prikazje omni gospodov, ki sami ropet ver:

namajo? Pripravimo se na to, da bomo tudi kaj upeli za dobro stvar. V gospodarstvenem kmet naš je reved, on ima malo prijateljev, skrbi se le za librikante, za kmeti najbolj razadnje. Pravico je malo na sveta. Tudi kmet je ne bo dobil, če bo močdal. V se rodnem: tupo se šopiri za slovenski zemlji, komacin mu klapduje. To je bil nas krasen govor. Tako smo postušali, da se je pljuna namo upali, nam je rekli eden vdeleznikov. Zato so se pa tudi zborovali: nadevoljni izšli na svoja komovja. Prej je se ni o voljen odbor novemu društvu, in sicer to-ke moče: Anton Štegar, šekaj v Kranju, predsednik; Janez Zlobet, župan v Predosjih, in podpredsednik; Janez Zaplotnik, veleposesnik v Ledečah; I. podpredsednik: Alojz Hytasek, kmetan v Kranju, tajnik in kmetnik; Janez Golmajer, župan v Kovory; Franc Kapec, posestnik v Čeršnjah; Janez Kurat, posestnik v Mavčičah; Janez Janca, kmetik v Zopogah; Franc Okorn, posestnik v Štegarju in Josef Brešar, kmetik v Velšovem. Za namestnika pa: Andrej Dolnar, posestnik v Šentčehniku; Janez Percič, nariski mojster na Bregu; Ambrož Štegar, posestnik v Šentčehnem; Jurij Arn, posestnik v Predvoru in Anton Berne, posestnik v Trsteniku. V odbor so voljeni moče, ki se po celem okraju poznami. Zato, pravos „Denojucovi“, v občinem številu pristopite! novo društvo, tudi vsako hišo lepe kmetijske ravnote zaviraj naša katoliška nastava — potem bomo lanko resili:

Na gerontidem je samo,
Ni se lotiti moče;
Posteca leklara,
In voliti fanje.

* **V Šentčehniški župniji** imamo kar 12 kooperativnih društev, ki se vsa gibajo, iz kazelo druzvene veselice, ki se tako grubi pritrnajo. V Olševju je izšlo društvo veselo in celo medse in naslednje medije. V Volčici so grafi zacetkom najniko „Kmetijska gaturca in Vaska skopnik“ v Štegarju smo pa viredili na sv. Trojico medije in naslednje medije veselico. Naj govem v zdani veselici samo to, da so se odikovali vsi kakor pevci, tako tudi igralci. Igra „Ive murt“ je marsikomu privlačila solt moči med tem so se pri igri „Pravica se je izkazala“ njo mogli gledavci nasmejati posebno le „Jerača kmetijur“, katerega se tudi tako kmeti posočili. — Na Jurjevo medije smo imeli v društvu dr. Krška, ki je govoril posebno o rusko-japonski vojski in o štrajkih. — Nedavno je naše kmeti naš agent sime ogledaril, bo so kupili od njega kose za kositi seno. Dobro muč, ki je precej drag, se tako glasi: „Ne zupaj nobotoma agent!“

Iz Selške doline.

* **Boj z židanimi rutami** so pričeli nadušljivi Selški liberalčki nasproti našemu g. župniku. „Narod“ je namreč pisal, da naš gospod župnik kupuje in deli ženam, seveda v Marijini družbi, „židane rute, srebrne srčke itd.“ — Peđe na Studenem dá tistemu liberalcu, ki mu prinese eno tako „židano ruto“ ali en „srebrni srček“ krasnega bika, da bo imel tisti liberallec sebi primeren in dostojen „par“.

* **Bika bo jahal.** „Narod“ je pisal, da sta naša dva poštena moža Mihovc in Spanc „izgubila pamet“. Tistemu liberalcu, ki jo najde in jo vrne, dasta: Mihovc eno „svinjo“, da bodo še njo v „Narod“ poslali in enega bika, da ga bo jahal „Narodov“ dopisnik, ko bo po dolini nabiral novic po svinjakih in straniščih za „Slovenski Narod“.

tako, kakor je opisal v „Narodu“ Marijne družbarje. Tudi „ta mala pamet“ je Stupico že srečala, Grmek bo pa v kratkem, kajti s podvojeno hitrostjo sledi Stupici.

* **Surov napad** so poskusili naši „prašičarji“ v „Narodu“ na našo gospodično učiteljico. Kakoršni so prašičarji sami, to podtikajo naši poštteni učiteljici. Ko bi se obnašala naša učiteljica po dolini tako, kakor Šliber, Tavčar, Grmek, Stupica in njih kompanija, tedaj bi je ne branili mi, marveč v zvezde bi jo kovali vi. Če se neče pajdašiti s prašičarji, je to njej le v čast in ponos, kajti učitelj ni učitelj le v šoli, marveč tudi zunaj šole. Tako mislimo mi kmetje, ki tudi gle damo, kako se obnašajo vzgojitelji naših otrok.

* **V Selcih** napravi g. župnik na pokopališču, ki je cerkveno, novo kapelico s prostovoljnimi prispevki. Pri komisijem

na Vel. Loki žugal je vse končati. Vkljub nasilstvom so liberalci prav žalostno pogoreli, in sicer tako sramotno, da jih nobeno gasilno društvo več ne reši in jih v prihodnje tudi nobena zavarovalna banka ne bo hotela zavarovati. Zato sedaj toliko tarnanja in krodilovih solz.

† **Liberalna nestrpnost.** Pred nekoliko dnevi peljal se je skozi Trebnje gospod kapelan I. B. v družbi z nekim gospodom iz Mirne, kateremu se je konj splašil Sluteč, da se vtegne zgoditi nesreča, skoči g. kapelan iz voza — in pade na trdo cesto. K sreči se ni nič poškodoval. Zagrizeni liberallec, kateremu je dotični kapelan gotovo trn v peti, se izrazi: Oj, da bi si bil le jezik odgriznil! Zapomni naj si liberalni olikanec: Bog ne plačuje vsake sobote; morebiti ima tudi za njega že pripravljeno — palico.

† **V Zatičini** smo imeli v zadnjem času več mrličev. Umrl je v Ivančni gorici gospod Jožef Peče, posestnik in gostilničar. V Gorenji vasi pa je umrla nenadne smrti gospa Končina, soproga veletržca in veleposestnika g. Končina. Zvečer je šla še vsa vesela k počitku, a po noči jo je zadel mrtvoud in soprog jo je našel mrtvo v postelji. Bog nas obvaruj nagle smrti! — Naš milostni gospod opat je vodil sv. Rešnjega Telesa dan procesijo ob vdeležbi vseh redovnikov in mnogo vernega ljudstva. V petek se je odpeljal v Marijenštat na Nemško, kjer se bodo zbrali opatje mehrerauske provincije k posvetovanjem.

Belokranjske novice.

† **Starka samomorilka.** 73 let stara Jera Lužar iz Verčič, okraj Črnomelj, ki je ležala že 10 mesecev bolna v postelji, je 31. maja skočila v bližnji potok.

† **G. okrajni glavar Parma** pošilja še vedno samo nemško pisane papirje okoli po župniščih in šolah. So v Ljubljani le še bolj manirlih.

† **Novo zastavo in novo bandero** dekliške Marijine družbe so dobili na Suhoru in Radovici. Delo za Suhor so izvršile čč. sestre iz Šmihela, ki je res lepo, ono za Radovico pa g. Mattner iz Linca. Bandero je priprsto — a kljub temu jako lepo, okusno izvršeno.

† **Vprašanje?** Mladeniči iz Belokrajine, kaj, ali bomo šli na Brezje 4. julija? Nekaj nas mora iti! Pogovorimo se!

† **Metliški semenj.** Iz Novega mesta se nam piše: Čitali smo v cenjenemu „Domoljubu“, da je neki svečar iz Novega mesta na metliškem semnju, prodajal sveče, zavite v „Narod“. Podpisana izjavljava, da „Naroda“ ne čitava, ker odločno obsojava njegovo proticerkveno pisavo, torej tudi ne moreva

Kitajci obglavljajo morilca.

* **Duh se je omračil** Kovaču v Podlonku, tako piše „Gorenjec“, ker je šel na božjo pot k sv. Krvi. Duh se je omračil in to že večkrat Bregovčevmu Mihovcu, Stefanovemu Francetu in drugim liberalcem, ki pa niso šli na božjo pot, ampak samo s „frakeljnomo pod nos“.

* **Slaba občinska pota** je pustil Slibar, ki je bil župan nad osem let, svojemu nasledniku. Tako slaba, da so v enem letu „za nič“. Tako vsaj pišeta „Gorenjec“ in „Narod“. Kam je pa šel denar, ker je vendar Slibar zapustil več tisoč dolga ravno na cestah? Zadovoljni bomo, če sedanji župan plača Šlibarjev dolg na potih.

* **Pamet sta našla** učitelj Stupica v Dražgošah, orglar Grmek pa pri Sv. Lenartu v šoli. Grmeku jo je pomagal iskati tudi c. kr. okrajni šolski svet v Kranju, da je šlo hitreje. Stupica pa jo je sam iskal ravno

ogledu sta bila oba cerkvena ključarja in g. župnik. — Občina ni bila zastopana, ker nima pri tem nobenega opravka, ker je pokopališče cerkveno. A okrajni glavar g. Pirc je pisa' županstvu 1. junija 1904, št. 13.849 sledeče: Županstvu v Selcih v vednost. Ogleda dne 31. maja t. l. se ni udeležil noben zastopnik občine, kar se mora grajati. V prihodnje se bode v takem slučaju obravnava na stroške g. župana na drug dan preložila. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju. Pirc. Prepričani smo, da Šliberjev na vse mogoče strani silno upogljiv hrbet nikdar ni zadela taka sicer ostrá, a brezpomembna „pušica“.

Dolenjske novice.

Od Šmarija do Trebnja.

† **Kritičen dan** prve vrste je bil 19. maj. Liberalni ogenj pri volitvi župana

imeti namena, da bi za „Narod“ na semnjih ali sploh kje delala reklamo. Če pa se je zgodilo, da so bile sveče zavite v omenjeni list, zgodilo se je to gotovo brez najine vednosti, proti najini volji iz mogoče hudo-bije. — Brata Muren, svečarja.

Z ribniške zemlje.

† **Po pridelkih sodimo** in spoznavamo, da so sramotivci duhovščine v naših krajih stari „falirani študentje“, ki ni nobeden to, za kar so ga dali stariši v šolo. Dalje so v teh vrstah „stari soldatje“ in sploh ljudje bolj nizkih šarž. Kápo vseh je pa neki „pol-birar“. Naša duhovščina si pač ne bo rok mazala ob takem blagu.

† **Majhni, da je groza** so naši liberalni mladiči. S sanjami kake otročje punce menijo spodkopati ugled duhovnikov-možakov. Sploh pošljajo v „Narod“ take otročarije, da se pametnim kmetom niti vredno ne zdi, govoriti o njih.

† **Ethoničev „purš“** je več kakor cerkveni ključar, takih misli so v Ribnici liberalci mladih brk. Možje treznega mišljenja imajo pa dostojanstvo cerkvenega ključarja za prvo zaupno mesto v fari.

† **C. kr. uradniki v Ribnici** so se pa letos udeležili procesije Reš Telesa. Gasilcem se pa preveč blišči brez čelade na glavi, zato jih pa ni bilo k procesiji. Tudi prav. Bolje, da jih ni, kakor da bi bili v spodtiko.

† **Požar bi bil kmalu** sv. R. Tel. dan popoldne v Ribnici. V neki hiši je malo dete z žveplenko zažgalo postelj. Ljudje in gasilci, vse je pritisnilo in ogenj je bil potlačen.

† **Shod v dvorani ribniške posojilnice.** Ravnatelj kranjske kmetijske družbe Pirc predaval je v nedeljo 5. junija o prešičereji. Želeli smo, da bi bil podrobneje govoril o ustanovljeni prešičji zadrugi. Pa ni, kar obžalujemo.

† **Z domačimi črešnjami** postregli so ribniškemu dekanu ob vizitaciji pri sv. Gregoriju na sv. Primoža dan. Tako pridna in zgodnja črešnja raste — no seveda — na farovškem vrtu ob cerkvi. Je pa res posebnost na tako visokem in torej bolj mrzlem kraju tako zgodaj zrele črešnje.

Velikansk kres na predvečer praznika presv. Srca Jezusovega opazovali so ribniški hribovci visoko gori na Jančem in nekoliko na desno sosedo njegovega. Tudi robarski kót je bil čarobno razsvetljen. Robarji še sami ne vedo, kako veličastna se vidi zdaleč ogromna skupina njihovih kresov, kakor tudi Slemenci sami ne vedo, kako se vidijo njihovi obilni kresovi z Roba ali celo dol iz Janč. Je pač mnogo veličastnejše in pomenljivejše kuriti kresove pred praznikom „Gorečega ognjišča ljubezni“,

kot ob kresu, kar je ostanek iz starih časov malikovanja.

Kaj novega je v Strugah?

† **Kapelica presv. Srca Jezusovega**, je dovršena, ki bo služila kot četrti za blagoslov sv. Reš. Telesu. Pokrita in ozaljšana je z ameriškimi dolarji. Ameriškimi domačini, presveto Srce naj vam bo plačnik!

† **Lepo nebo za procesije**, preskrbela je bratovščina sv. Reš. Telesa. Z 200 kronami zvalili smo premilostnega gospoda pred sednika, da nam je naklonil tak lep dar.

† **Stara je reč** pri nas je pa čedalje močnejši duh po — žganju.

Novice iz Robarskega kota.

† Pri nas je vse živo. Tudi dekleta nečejo izostati v izobrazbi za mladeniči. Dne 22. maja imeli smo vrlo zabaven in poučen popoldan. Poleg izborne igre moram posebno pohvalno omenjati govorov deklet o krepostih hišne gospodinje, kateri se bodo redno nadaljevali. Zadnjič je bil govor o snažnosti, res prav na mestu za marsikatero ali skoro za vsako gospodinjo. — Petje vsakega dobrega človeka povzdiguje in razveseljuje, posebno do srca pa gre mili glas nedolžne mladine, to se je videlo tudi ta popoldan ob petju Robarskih šolaric. Prelep dan za naše izobraževalno društvo je bil 5. junij. Napravili smo izlet na Vel. Slivico. Po cerkvenem opravilu pričela se je veselica na prostem. Držali smo se bolj zadaj, zato smo slišali vso kritiko iz prvega vira. Jako ugajal je govor učitelja Struklja iz Roba, deklamacija „Turki na Slivici“ pa je privabila navzočim kar solze v oči. Tudi pogumnega nastopa nekega še prav mladega fanta ne bodo pozabili. Igra „Vaški skopuh“ je pa ljudi kar rrikovala; sosebno v prave bankovce, ki jih je vihtel skopuh v svojih rokah, so bili kar zamaknjeni. — Petje narodnih skladb je navduševalo ljudstvo. Naposled pa je Kuropatkin iz Lašč povabil „cvenkarje“, ne sicer pred Port Artur, temveč k Mariji Pomočnici na Brezje. — No, vse slavlje, bodisi v cerkvi, bodisi na prostem kazili so nekoliko no — kdo neki? — ženski jeziki s svojimi neumestnimi opazkami in prismojenim smehom. Pa kaj čemo, saj niti v ljubljanskem gledališču ni prav nič boljše v tem oziru. Eva je Eva!

Iz Velike doline.

† **Lepa misel.** Mnogo naših Marijinih družbenic je izreklo željo, da bi si omislile s prostovoljnimi doneski družbeno bandero. Voditelj Marijine družbe g. kaplan sicer ne silijo k temu, ker nočejo delati prevelikih

stroškov, vendar je ta misel hvalevredna in želeli je, da bi se začela čim prej uresničevati, zakaj primerna zastava bi bila Mariji v čast, družbi pa v ponos.

† **Sadja obeta** biti pri nas precej, pa tudi po vinogradih kaže lepo. Pa vsi naši upi in nade so v vedni nevarnosti, v kratkem času je lahko vse končano. Ne pozabimo toraj prositi:

„O Bog, obvaruj nas vremenske nezgode, Da v jeseni kaj spravljati bode.“

Od Mokronoga.

† **V Mokronogu je umrl** Anton Kovachič „Kovščekov stric“ star 95 let. Zvest naročnik in bralec Domoljuba, rabil ni nobenih očal.

† **Parni mlin** je otvoril g. Penca.

† **Nevihita s točo** je napravila veliko škode, pri neki hiši ubila 65 piščancev.

† **Policijska ura** je v Mokronogu še vedno potrta; kje je urar, da jo popravi? V trgu ni miru, cele noči razgrajanje in razbijanje.

† **Na Trebelnem** so imeli ponavljanje misijona.

Iz drugih krajev Dolenjske.

† **Št. Lambert.** Ne odpirajte preveč oči g. urednik, ako popišem tudi iz našega kraja nekaj novic. Naj izvedó tudi drugi cenjeni čitatelji „Domoljuba“, kaj in kako se imamo v tem prijaznem kraju. — Letina kaže hvala Bogu dobro. Bo dovolj sadja, ako se nas Bog usmili in nas ne udari s šibo božjo. — Za izobrazbo smo zelo vneti, skoro smo ustanovili izobraževalno društvo. Udov bi bilo morebiti nekaj pod 10. Pa upanje nam ne pade! — Tudi za mladeniško Marijino družbo so mladeniči jako vneti in se za njo zanimajo. V tej je že vpisanih brez števila! Da, da, ne se čuditi! — V kratkem ustanovimo družbo — brez treznosti. Plačal bode vsak ud par starih krajcarjev in „arova“ bo na litre. Učili se bomo, kako se pleše po novem sistemu z glavo. Upamo, da se jih vpiše kolikor toliko. — V naši občini je nekaj železniških uslužbencev. Ti se pritožujejo, da ne dobijo plače ob pravem času. G. F. ali je res? — Zakaj neki so možnarji proti toči, ko pa se nič ne rabijo. Bog daj, da bi ne bilo potreba, ali postavili naj bi ga le in smodnika pripravili, da ne bode samo ime, da se je kupil. Saj se razumemo! — Gadov in modrasov je dovolj. Torej pozor pred njimi! — Občinske ceste so vse v redu, samo popravila pričakujejo kakor medved drenovega sadu. No, pa nič ne dé, saj se voda odteka, v blatu ne ostaneš, so s skalami potlakane. — Neke vrste ljudi je tudi pri nas, ki bi se radi

postavljali z govoricu, ki jo pa ne razumejo kaj ne, Šentlambertčani?

Samotar na Jablaniku.

† Sv. Križ pri Kostanjevici, 14. junija 1904. Dva liberalna Janeza pa en Pepe se jeze v Tavčarjevem evangeliju, da je šla procesija sv. Rešnjega Telesa v redu, kakor sta želela naša gg. duhovnika. Je že tako, v tej stvari ne odločujejo do sedaj kaki liberalni kramarji. Nagajivemu Johanu, načelniku požarne brambe, pa vsejedno ni šlo to v njegovo megleno čelado. Ko ga je naš obče-spoštovani kaplan opozoril, da naj gre na navadnem mestu s svojim oddelkom, reče v sveti gorečnosti: „Mi stopamo Bogu v slavo.“ Ni se še prestopil, že pozabi božjo slavo in pobožna glavica zapove: Levo kreni, direkcijon bircavs. Kaj čemo tej komandi? Naš Johan vedno tako stopa Bogu v slavo; vojake je pa tudi samo gledal na šempeterskih rantah. Naši vrli možje — moleč rožni venec — so bili po pravici nevoljni, ko je nemčurski Johan tako sramotno zapeljal njih poštene fante od Jezusa k sodčku pive. To naj poskusi še enkrat ali skuša naj jih peljati na kak Tavčarjev shod in videl bo za seboj capljati le starega Domineta, če mu še ta ne uide med potjo v kako šnopsarijo. Ti belokranjski Janez pa zapri precej svoja obrekljiva usta in roko proč od našega gospoda, sicer obrnemo še en list nazaj in videl boš svojo preteklost iz Leskovca in Semiča. Te menda ne boš utajil, ker jo vsak dan srečujemo z lončki. Vsem trem svetujemo pa mi Križevci, ne norčujte se iz Marijinih svetinjic in naših poštenih Dolenjk, češ, da nosijo svetinjice okrog vratu na pangelcu kakor gosposki kužki; sicer vam priležemo vaše gosposke kužke brez svetinjic, da se boste prijeli z obema rokama za nosove. Razumete?

Iz dr. Šusteršičevega govora na Šmarni gori.

Liberalni listi seveda trde, da sem jaz »požrl« učiteljstvu zboljšanje plač. Požrla jo je liberalna stranka zato, ker hujaka učitelje proti ljudstvu in ker so liberalci zadnjih 10 let tako slabo gospodarili, da brez povznesenja deželnih doklad ni mogoče zvišati učiteljskih plač. Jaz pa pravim: Na stroške kmets, ki je že itak z davki preobložen, se ne bodoje zvišale plače učiteljem, ker se najalabše plačanemu učitelju še vedno bolje godi, kakor najboljšemu kmetu. Ako se hočejo zvišati učiteljem plače, naj se upelje davek na premožnejše sloje. Jaz sem pripravljen celo za zboljšanje plač liberalnim učiteljem poseči v lastni žep, a liberalci s tem niso zadovoljni, da bi se plače učiteljstvu zboljšale po obdačenju premožnejših

slojev. Liberalni učitelji so sklenili sklicevati shode po deželi, na katerih bi hujskali proti katol. narodni stranki, in jaz sem svetoval učiteljem, naj, če bodo prirejali shode v ta namen, preje pusté numerirati svoje kosti, da jih zopet skupaj dobe po shodih, ker je mogoče, da se jim na takih shodih utegne kaj neprijetnega zgoditi. Idrijski župan je pa trdil, da dr. Susteršič hoče, da naj se šle zapro, in da hujska ljudstvo, da naj učitelje pobije. Tako zavijanje mojih besed je ali neumno ali pa hudobno, in tudi idrijski župan mora biti ali neumen ali pa hudoben, kar oboje ni v čast županu mesta Idrije.

Pri sprejemu delegatov v Budimpešti je cesar tudi meni rekel prijazno besedo, da delam pridno v delegaciji.

Ni bilo v delegaciji ne enega liberalnega Slovence, ker je to grozdje zanje prekislo in ne enega slov. liberalca sploh ne v Budimpešti, a »Slovenski Narod« je poročal, da je dr. Susteršiču cesar rekel, da mora bolj pridno delati v delegacijah. In ko se je d kazalo »Narodu«, da je lagal, je še svoje trdil in rekel: Mi to bolje vemo, kakor drugi. Jaz nič ne dvomim, da je najboljša opora liberalne stranke na Kranjskem neumnost. Če bi vsi liberalci vedli, kako jih farba njih list, bi devet desetih liberalcev odpadlo od stranke.

A zoper tako neumnost se je težko bojevati in zato bodo prej ko slej ljudje tako neumni, da ne bo še izmrla »liberalna inteligenca«.

Žalibog da je ne daleč od Smarne gore neki liberalni duhovnik. (Medklic: Sora) Ni treba iti na prijazen obraz in na prijazne besede.

Judež je bil tudi prijazen in je celo Gospada poljubil, predno ga je izdal. In ta Gospod je tudi prijazen in sladak kakor med. Kdor pa je v tem boju zoper vero, zoper verske resnice prijazen stranki, ki vodi ta boj, tak duhovnik je izdajavec svojega stanu. Kako more duhovnik med ljudstvom s prijaznim obrazom in z medenimi besedami delati za stranko, ki je izdala ljudstvo in se veče proti ljudstvu z Nemci, ki zaničuje cerkev in verske resnice, ki sramoti papeža, ki sramoti in podlo obrekuje svojega škofa, ki sramoti in zaničuje vse njegove stanovske tovariše, ki krati oči deželi in njenemu ljudstvu pravice! Smatral sem za dolžnost, to povedati. Mirno naj njegovi župljani prenašajo to svojo poskušnjo, dokler bode med njimi.

Danes praznuje kršč. socialno delavstvo desetletno slavlje, kar se je v Ljubljani ustanovilo krščansko demokratično delavsko gibanje. Posebno nas mora veseliti, da je delavstvo v boju za napredek doseglo tudi lepих zmag. V teh desetih letih je pri nas krščansko delavstvo več napredovalo kakor drugod v 30. letih.

Organizacija krščansko-socialnega delavstva ni šele rodila demokratiške misli med našim narodom, ki je v svojem bistvu že demokratiški narod, a za prepoved kršč. soc. demokratiške misli med našim narodom je storilo mnogo. V to, da se je katoliško-narodna stranka demokratizirala, smo delovali mnogi. Četudi smo pri tem zadeli na marsikak odpor, smo šli naprej svojo pot, ker napredek se ne sme ozirati na čutnost posameznikov.

In danes moramo reči, da je Kranjska dežela najbolj demokratiška dežela v državi in da se v tem oziru lahko primerja s Švicco. Osobito v boju za splošno, direktno in tajno volilno pravico koraka Kranjska pred vsemi drugimi deželami v Avstriji. In da je tako prišlo, zato ima mnogo zaslug kršč. soc. delavstvo. Na tem mestu čestitam krščansko-socialnem delavstvu na njegovih uspehih in želim, da bi kršč.-soc. delavstvo tako lepo pričeto delo nadaljevalo. Želim, da bomo še 10 let tukaj pod zaščito Marije praznovali smago ljudstva, ki si boče priborilo splošno in enako volilno pravico! (Navdušeni živio klici dr. Susteršiču in gromovito odo bravanje).

Drobtine.

Sultan odlikuje našega cesarja.

Sultan namerava podeliti cesarju Francišku Jožefu hišni red Chanedan i dali-Osman. V drugi polovici meseca junija bode posebno poslaništvo izročilo avstrijskemu cesarju red. To sultanovo dejanje je gotovo velike politiške važnosti. Nekateri listi pravijo, da hoče sultan s tem pokazati, da ne veruje v vesti, da bi bila Avstrija neprijazna Turčiji.

Koliko porabi japonska rodovina?

Kako priprosto žive Japonci, je splošno znano. Žive se večinoma le od riža in rib. Tudi vojaki v sedanji vojski ne dobivajo druge hrane. Vendar je pa ta hrana zelo tečna. »Japan Times« poroča, koliko porabi boljša kmečka rodovina na Japonskem. Ta trdi, da izdá tamkaj iz štirih oseb obstoječa rodovina za stanovanje na mesec 192 vin. In za to vsoto si lahko tam najame že celo hišo. Razven tega še plača posebe 36 vin. stanovališkega davka. Za razsvetljavo in kurjavo izdá gospodar na mesec 180 vin. Dalje plača še 360 vin. za porabo stanovanjedajalčevih postelj. Riža porabi rodovina mesečno do 54 litrov in toliko riža III. vrste stane 11 K. Za ribe in zelenjavo izdá gospodinja mesečno 280 vin., za čaj pa 72 vin. Za kopelji, obleko in druge potrebščine porabi japonska rodovina povprečno na mesec 4 K. Tako torej izdá iz štirih oseb obstoječa japonska rodovina na mesec povprečno 28 K 32 vin.

Prebrisan! Tirolec.

Kipar Herman Steiner, rodom Tirolec, je obiskal svetovno razstavo v St. Louisu v Ameriki. Ondi se mu je v hotelu pridružil neki jako prijazen človek, ki je z njim prenočeval v isti sobi. Po noči začuti Steiner, da ga nekdo grabi po prsih, kjer je imel shranjen denar. Zgane se, na kar se prične dotičnik — bil je oni prijazen človek — oproščevati, da je zgrešil v poluspanju svojo posteljo. Jaz sem se delal — pripoveduje Steiner dalje — kakor bi mu bil verjel, a skrivoma sem vstal in zagrabil zajca (za sezuvanje) ter se tiho vlegel

nazaj v posteljo, toda tako, da sem imel noge na vzglavju, glavo pa na vznožju. Tako sem čakal, kaj bo. Ob 3. uri zjutraj je moj spalni tovariš mislil, da je popolnoma varen in oprezno se je približal v temi postelji. Hitro me zagrabi za noge, meneč da je vrat, ter prične stiskati noge. V tem trenutku ga udarim od zadaj s toliko silo z izsezuvalnikom po glavi, da se nezavesten zgrudi. Poklical sem policijo, ki je lopova zaprla. Sedaj ne bo davil nobenega Tirolca več.

Mož, ki je jedel stotake. Pred kratkim so dobili v nekem gozdu pri Mödlingu samomorilca Josipa Konečnika. Pri mrtvecu so našli le 14 vinarjev gotovine. Samomorilec je nedavno podedoval po svoji materi 20.000 K, katere je pa v kratkem času vse zapravil. Tako je prišel neko noč v družbi dveh dam v neko kavarno ter naročil šampanjca. V svoji prevzetnosti je priložil nekemu natakarku zausnico ter mu plačal zato takoj 20 K. Konečno je razbil v kavarni tudi vsa ogledala, polil blagajničarki obleko s črnolom ter ji plačal za to 100 K. Položil je nekoliko stotakov na krožnik ter jih razrezal z nožem, jih polil z jesihom in oljem ter jih povžil. Ko je že skoro vso dedščino zapravil, kupil si je samokres ter si končal življenje.

Soda proti opeklina. Kakor trdijo zdravniški listi, je navadna soda najboljšo sredstvo proti opeklina. Ako opekline ni huda, zadostuje, ako se dotično mesto potrese z zdrobljeno sodo ali pa vtakne v vodo, v kateri je raztopljene mnogo sode. Na hudo opečena mesta pa naj se priveže s sodno raztopljino napojena platnena cunjca. Ako se je pričela opekline gnojiti, se mora cunjca pogosto premeniti ter rano vedno dobro s sodino raztopljino izprati. Na ta način se bolečina zelo olajša ali pa odstrani in rana se kmalu zaceli.

Malorusko izobraževalno društvo. V Lvovu se je vršil pred malo dnevi občni zbor najstarejšega maloruskega izobraževalnega društva „Prosveta“. Predloženi računi so pričali o veliki delavnosti uprave in izvanrednem društvenem napredku. „Prosveta“ je štela 16.178 članov ter je vzdrževala v galiških trgih in vaseh 1339 čitalnic. Čitalnice so imele do 66.000 članov. V knjižnicah je bilo nad 100.000 knjig.

Bik nasadil šest oseb. V občini Modjoros v aradskem okraju se je med nevihto splašil občinski bik. Ko mu je pastir zastavil pot, nabodel ga je na roge in vrgel na tla. Isto je naredil tudi z dvema deklicama. Nato je udril v pastirjevo kočjo ter tam zabodel pastirjevo ženo in njegova dva otroka. Šele nato je neki kmet ukrotil besnečo žival.

Morski psi v Sredozemskem morju. Dokler ni bilo Sueškega prekopa (l. 1896), ni bilo v Sredozemskem morju morskih psov;

k večjemu, da je kateri zašel iz Atlanskega oceana skozi gibraltarsko morskorožino. Do tedaj je bilo v Sredozemskem morju mnogo rib. Po otvorjenju Sueškega prekopa so pa začeli po tem prihajati morski volkovi iz Rdečega in Indijskega morja v Sredozemsko morje, kjer so se silno namnožili. Posledica temu je, da je od tedaj (imalje) manj rib v Sredozemskem morju. Ribiči na južnofrancoskih obalah, ki so prej preskrbovali mesta daleč na okoli in pošiljali ribe tudi v Pariz, ne morejo sedaj niti več polovice tega naloviti; zato je cena ribam tudi poskočila.

Stanje japonskega brodograja na bojišču. Japonci imajo mnogo ladjedelnice, kjer škode svojih ladij hitro popravijo. V tem imajo veliko ugodnost, katera Rusom manjka. A kakor je Japoncem lahko, da popravijo telesa in stroje ladij, tako jim je pa nemogoče, popravljati kotle. Kotli njihovih ladij so večinoma angleško delo in japonska industrija tega dela ne zmore. Japonci imajo na svojih velikih ladjah kotle, kateri so proračunjeni na 300 dni, potem se morajo nadomestiti z drugimi. Kotli oklopnice „Fudži“ in „Jašima“ so od leta 1897; so torej že davno dosluženi, oklopnice križarice „Azama“ in „Tokiva“ imata kotle iz l. 1899. Take ladje so v vedni nevarnosti, da jim kotli ne odpovedo daljše službe in ne smejo uporabljati vse hitrosti.

Se večji pomen ima za japonsko vojsko izrabljanje topov velikega kalibra. Japonski veliki pomorski topovi, izdelani v privatnih angleških delavnicah, ne dajejo tiste gotovosti, kakor jo zahtevajo za evropska brodograja. Kordit, nitroglicerinov smodnik, s katerim streljajo Japonci iz velikih topov, hitro pokvari topovo cev. Sicer daje strelom za 10% večjo brzino a po 60 do 70 strelih je top neraben. Japonsko brodograje ima 24 topov kalibra 305 mm, 30 kalibra 203 mm in 30 kalibra 254 mm. Vsi ti topovi skupaj morejo oddati 2500 do 2800 strelav, potem pa njihovi streli izgube gotovost.

Če sodimo po obojestranskih poročilih, so Japonci pri sedmih napadih na Port Artur oddali 700 do 750 strelav iz težkih topov. To je že četrtnina vsega, kar morejo storiti japonski veliki topovi. Če Japonci tako nadaljujejo, jim v šestih mesecih njih topništvo odpove službo. To je tudi vzrok, da Japonci zdaj že bolj štedijo s težkimi streli, kakor so ob začetku vojske.

Stanje ruskega brodograja na bojišču. Rusi imajo zdaj na bojišču vsega skupaj 47 večjih vojnihi ladij, ako ne štejeemo prevoznih ladij, malih torpedovk za obrežno brambo in ladij, ki so isločene iz vojne rabe. In sicer je stanje važnejših oddelkov njih brodograja zdaj sledeče:

Izmed oklopnice so bile tri poškodovane: „Retvizan“, „Cesarjevic“ (največja ladja) in „Pobjeda“, a bodo kmalu popolnoma popravljene; ostale tri: „Poltava“, „Sevastopolj“, in „Peresvjat“ so popolnoma brez škode.

Križarice prvega razreda: „Diana“, „Palada“, „Askold“, „Bogatir“,

„Rjurik“, „Rosija“, „Gromoboj“ in „Bajan“ niso skoro nič trpele. Razdeljene so na portartursko in vladivostoško brodograje.

Križarice drugega razreda: „Džigit“, „Razbojnik“ in „Zabijak“ so starejšega sestava in imajo podrejeno vlogo. Dragocena pa je „Novik“, ki je silno hiter in okreten, z izbornim topništvom. Odlikoval se je že doslej pred drugimi križaricami. Vest, da bi se bil potopil pač ne bo rešenična.

Torpedni križarici „Vсадnik“ in „Hajdamak“, dasi starejšo konstrukcije, sta se dobro obnesli dolejš.

Parnik za mine „Lena“ jako dobro služi Vladivostoku, „Jansaj“ se je potopil, a mine, ki jih je položil, še zdaj delajo škodo sovražniku.

Japonsko brodograje je štelo ob začetku vojske okolo 90 vojnihi ladij. Izgube so precejšnje, saj so se potopile 4 oklopnice; natančneje izgube so neznane.

Kuropatkin in jap. ranjenec. Dopisnik „Novoga Vremena“ iz Liaojana poroča sledečo značilno epizodo: Kuropatkin je obiskal bolnišnico, v kateri so ranjenci iz bojev ob reki Jalu. Med Rusi leži tam tudi nekoliko Japoncev. Kuropatkin je stopil k postelji Japonca, kateremu so odresali nogo, ga je pogladil po glavi in mu dejal: »Ko sem potopal po Japonskem, sem videl, da so Japonci dobri ljudje. Zdaj sem se tudi prepričal, da so hrabri vojščaki, s katerimi boriti se je častno.« Kuropatkin je ukazal, naj se odpeljejo pisma, katera piše ranjenec domov, in mu je podaril dvajset rubljev. Japonec se je jokal ginjenosti.

Iz Toplic na Dolenjskem se nam poroča, da se je do 10. junija prišlo kopat iz raznih krajev domače dežele in drugih kronovin 166 gostov. Otvoril je sezono 2. maja došli Dunajčan Christlbauer. Prvi transport je dovel 22 bolnih vojakov. Poveljnik c. kr. vojaškega kopališkega zavoda je že več let zaporedoma major Blabolill. Izmed obličnejših gostov bivajo tu: Eksel. baronica Hein, baronica Gussich, gospa soproga drž. in dež. poslanca Povšeta z gđ. hčerko, g. V. Klinar z Bleda s soprogo itd. Zdravil se je c. kr. podpolkovnik Weber, včeraj se je pripeljal c. kr. polkovnik Lukanc pl. Savenburg. Predpisano kopalno dobo je dovršil in se v Metliko povrnil duh. svetnik Golobič, te dni je prvokrat došel in pričel zdravljenje g. dekan Incko iz Žabnic na Koroškem. Iz Planine na Notranjskem sta se tu kopala gg. Stare in Mejak ter okrepcana in pomlajena zapustila zdravišče. Ker je že doslej blizu 100 gostov več kot lani do tega časa, obeta biti sezona močno obiskana. Nas Topličane prihod tujcev zelo veseli in radovedno čakamo vsak dan vozov, ki nam jih dovažajo s Straže. Strežemo gostom kolikor le moremo; da bi jih tudi strigli, nihče ne toži; vse je tu poceni. „Omnibus“ gre po tujce k vsakemu vlaku in ni potreba posebej naročati voza, razen če pride kdo s spremstvom in z obilno prtljago. Vsem p. n. obiskovalcem, ki so k nam namenjeni, že naprej kličemo v pozdrav: „Dobro došli!“ in „Bog blagoslovi kope!“

Cerkev Matere Milosti v Mariboru.

Naša dolžnost nas veže, da zopet nekaj omenimo o naši Marijini cerkvi v Mariboru. Pisali smo lani, da trdno zaupamo, da če imamo v tekočem letu v cerkvi nov oltar in tron za čudodelno podobo Matere Milosti. Kar smo lani le upali, to je zdaj gotovo, Oltar in tron za čudodelno podobo sta že v delu in bodeta 8. decembra že v cerkvi stala v stalen spomin na slati jubilej brezmadežne Device Marije. Ker še za to bogoljubno delo potrebujemo mnogo milodarov, prosimo vse naše dobrotnike, da nas ne zapustijo in pozabijo Družba za zidanje in kinčenje cerkve ni še prenehala — temveč še nove družnike vedno radi sprejemamo. Duhovne dobrote te družbe so itak znane. Razen 15 sv. maš, ki se vsak mesec in vsako leto služijo, bereta se še vsak dan dve sv. maši, in sicer ena za vse žive in druga za vse rajne družnike in dobrotnike — tedaj vsak mesec 60 in vsako leto 745 sv. maš!

Frančiškanski samostan v Mariboru,
dné 3. majnika 1904

P. Kalist Heric,
gardijan in župni upravitelj.

Za smeh in kratek čas.

Pri sodišču. Sodnik: „Povejte, ste li krivi ali ne?“ Obtoženec: „To morate vendar sami vedeti, čemu ste pa tukaj!“

Vaba. Ona: „Kaj pa hočeš početi s tako veliko blagajno, saj vendar nimamo toliko denarja?“ On: „Gotovo, toda dobivamo vedno dovolj moških obiskov, ter imamo tri za možitev zrele hčere.“

Rešitev.

Zadnjo uganko je prav rešilo 320 rešilcev. Izžrebana pa je bila in nagrado dobila: **Fani Bizjak na Dunaju.**

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“
izide dné 7. julija 1904.

Loterijske srečke.

Dunaj, 4. maja	39	34	43	2	83
Gradec, 4. maja	74	55	70	3	83
Trst, 11. maja	82	39	68	85	71
Linc, 11. maja	13	88	65	32	27

Ciril-Methodove biškote

zahtevajte slovenski rodoljubi v vsaki prodajalni in pekarni. Ti piškoti so najboljši.

Naročila sprejema družbin založnik **B. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.**

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Kmetska posojilnica ljubljske okolice

registr. zadruga z neomejenim poroštvom
v LJUBLJANI, v lastni hiši
na Dunajski cesti št. 18, na
vogalu Dalmatinove ulice
obrestuje hranilne vloge po

23 D 24—12 **4 1/2 %**

brez odbitka rentnega davka, katerega leta posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8.—12. in od 3.—4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom poštno-hranilničnega urada.

Stanje rezervnega zaklada K 98.238.41.

— Varnost hranilnih vlog je tudi zagotovljena po zadrugiških.

Upravno premoženje Kmetske posojilnice znaša 5,245.845.40, stanje hranilnih vlog K 5,089.883.14.

Denarni promet K 23,806.306.40.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406.

Motori

Patent Adam so najcenejši gonilna moč za kmetijstvo, obrtije, mlino, žage, katerim voda primanjkuje; čez 4000 kom. že v rabi, kurjača ni treba, stroški 4 do 5 vin. za konjsko moč. 160 D 12-7

Klepalnik za kôse, cena 8 K za kom.

Nutrin redilna štupa za živino; 1 kilogr. 6 K se dobi v zalogi za poljedelske stroje

Fran Zeman

Ljubljana, Poljanska cesta šte. 24.

Doktorja Trnkóczyja 62 12-7

kranjski redilni prašek

za prašiče

Medalja

Je prejel v Londonu, Parizu in Rimu 1903 najvišje odlikovanje „Grand prix“, dalje tisoče zahvalnih pism, tudi uradno potrjenih.

Ta primesek krmi se daje tudi že pujskom in se doseže žnjim največja teža.

1 zavoje stane 50 v. in se dobi pri trgovcih.

Po pošti 5 zavojev iz **lekarne Trnkóczy** Ljubljana, Kranjsko.

iz Pariza 1903.

Kdor si želi dobro zanesljivo pravo švicarsko uro za pošteno ceno, obrne naj se ali zahteva cenik od daleč na okrog dobro poznane dolgo let obstoječe tvrdke

Franc Čuden

urar in trgovec z zlatino in srebrnino, kolezi in šivalnimi stroji delničar družbe prvih tovarn ur „Union“ v Ženevi in Bilu in Svici zalagatelj o. k. dolenjske železnice v Ljubljani, Prešernove ulice nasproti frančišk. samostana

Filijalka!
Glavni trg nasproti rotovžu.
Geniki zastoj in poštne prosl.

243 D 8

Najnižje cene.

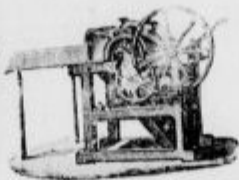
Največji izbor.

80 D 7

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch

tovarna delnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Kdor želi dobro in ceno kupiti

obrbe naj se na tvrdo

Karol Kavšeka naslednika

Schneider & Verovšek

trgovina z železino in zaloga polj. strojev
LJUBLJANA, Dunajska cesta 16:

Velika zaloga najnovjših mlatilnic, gepeljnov, čistilnic, trijerjev, slamo-reznic, amerikalnsk. kosilnih strojev, srpov, angleških kos, klepajnov in sploh vsega poljedelskega orodja.

Traverze in železniške šine, cement in štorja.

943 D 4-2 Cenik pošljemo vsakemu brezplačno!

Enonadstropna hiša

blizu župne cerkve v Dobu z vsem gospodarskim poslopjem, vse v dobrem stanju, s sadnim vrtom in njivo en mernik posetje, posebno pripravna za kak obrt, se ceno proda. Več pov. Jan. Aleš v Dobu. 825 D 3-3

Posestvo naprodaj.

Hiša, vrt in njiva. — Več pov. lastnik Matija Meglič, Sp. Otok pri Mošnjah, Gor. 938 D 3-2

Zidarska opeka

(ročno delo)

se dobi v vsaki množini najboljše kakovosti in po najnižjih cenah pri Ivanu Zabret, opekarna, B. o. v. k. pri Kranju. 935 D 5-2

349 D 20-8

Samo 6 dni!

Havre - New - York

vozilo zanesljivo najhitrejši brzoparniki Francoska prekomorska družba.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezpl. pojasnila daje edino oblastveno potrjeva potovalna pisarna

ED. ŠMARDA

v Ljubljani, Dunajska cesta 6, blizu znane gostilne pri „Figovcu“.

Pri nakupovanju
= suknenega =
in manufakturnega
= blaga =
se opozarja na tvrdo

HUGO IHL

v Ljubljani

Špitalske ulice šte. 4.

196 D 12-6

Velika zaloga suknenih ostankov

Trgovina z železino
Valentin Golob

(prej Andr. Druškovič)

Ljubljana, Mestni trg št. 10

priporoča veliko zalogo razne železnine: kuhinjske posode, robe iz kositarja, zalivače, žetnarje, konvice za mleko itd.; štedilnike, stavbne potrebščine, železniške šinje, nosilke, roman in portland cement, poljedelske stroje. 604 6 7

Velika zaloga tehtnic, uteži in meril, mesoreznic, plaht za vozove in pristno pozlačenih

nagrobnih križev.

Edina prodaja najboljših „Kron-diamant“ kos z garancijo za vsaki komad:

Dolgost cm 70 75 80 85
Cena K 2.40 2.60 2.80 3.-

30 dni na poskušajo

pošljem vsakomur prava Roskopf-patent-uro s sidro, sistem Böhnel, in se zavezanjem tekem 30 dni vzeti uro nazaj in takoj brez vsakega odbitka vrniti plačani denar.

Prava Roskopf-patent-ura

s sidro sistem Böhnel antimagnetique in sekund. kazalec

Samo gl. 2-50 z verižico in škatljico.

s pravim pat. smaj kazalščem (ne iz papirja) masivn. 36 ur idoca, na sidru v eleg. črnozmit. jeklenem ali nikelnastem okovu, je edino le radi velike trpežnosti in točnosti najboljša ura, in se mora vsakomur priporočiti, kdor rabi močno in zanesljivo ur.

Cena s lepo nikelnasto verižico in škatljico vred. gl. 2.50, 3 kosil. gl. 6.75, 6 kosov gl. 12.-. Iste ure s podobno konstrukcijo ali pospeša Pin X, ali s stikami s. j. ovskih in drugih krogov 30 kr. več. Za točnost se jamči pismeno 30 let.

Posilja proti povzetju I. Böhnel tov. zaloga Roskopf-ur

urar. **Max Böhnel**, Dunaj IV., Margarethenstr. 49

založnik c. kr. drž. uradnikov. 504 D 6-5

Svarilo! Na mnoga vprašanja čast. bravcov tega lista nam znanjem, da imam edino tov. zalogo pravih Roskopf pat. ur na sidro, sistem Böhnel in sem je tudi prvi napovedal. Vkljub temu mnoge tvrde ponarejajo moje oglase in hvalijo svoje navadne ure s plombo ali brez nje iz pločevine, ki se dobe pri meni za gl. 1.70. Prosim torej paziti strogo na ime **MAX BÖHNEL**, urar. Vsa druga ponarejanja odločno odklonite. Ustanovljeno 1. 1840.

Naznanim uljudno, da je ravno izšel moj veliki cenik s čez 600 podobami, katerega razpošiljam zastonj in prosto pošnino. — Ker razpošiljam svoje blago po celem svetu, je dokaz, da je moje blago res fino, cene nizke, postrežba poštna, in se zategadel vsak zanesljivo naj obrne do moje tvrde.

Z velespoštovanjem 779 D 16-4

H. SUTTNER

urar in zalagatelj društva c. kr. avstrijskih uradnikov v Kranju. (Krainburg).

Kdor svoje zdravje ljubi, ne pije drugih izdelkov kot rastlinski liker (sladki) ali rastlinsko grenčico (grenki)

„FLORIAN“.

Ta zdrava pijača ne omami in ne slabi, ampak oživlja moči in krepeča želodec, zato je koristna za delavca in za gospodarja.

Največje odlikovanje: Zlata svetinja v Parizu 1904.

Izdeluje rastlinska destilacija „Florian“ v Ljubljani. Poskusite!

868 D (2)

FR. STUPICA, Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 1

v Ančnikovi hiši poleg Figovca

priporoča slamo-reznice, mlatilnice, čistilnice, gepeljne, preše za grozdje in sadje, pluge in brane najboljšega

676 D izdelka. 14-5

Dalje: Sesalke za vodo in gnojnico, pocinkane, asfaltirane in svinčene cevi za napeljavno vodo, razne tehtnice z uteži, štedilnike vseh vrst, kuhinjsko opravo, nagrobne križe, nakovala, privijače, žage, kotle za klajo in žganje.

Portland in Roman-cement, železniške šine in traverze, poljski mavce. — Mizarsko, tesarsko in ključavničarsko orodje, ter vse druge v železno stroko spadajoče predmete.

Velika zaloga vedno svežega špicerijskega blaga.

Novo, pa izvrstno!

Cunard Line

parobrodna družba prve vrste

1034 D (1)

vozeča

TRST-NEW YORK

Oceana vožnja krog 8 dni!

Najboljša in najcenejša pot iz Avstrije v Ameriko, dobra in obila hrana ter 100 kg proste prtljage, pričenski že od Ljubljane.

Nobenega presedavanja, nobenih postranskih stroškov med potjo **50 kron** ceneje, nego povsod drugje.

Prihodnji odhod iz Trsta: Parnik „Slavonija“ 25. junija, „Panonia“ 9. julija in pozneje vsake 14 dni. Iz Ljubljane dan preje zvečer. Vpisati se in vozno karto z 20 K tu zaarati, je vsaj nekaj dni preje. — Vsakoršna pojasnila te proge ter vozne karte, daje le

F. NOWY

konces. glavni agent, Ljubljana
Marjin trg štev. 1.

Zahtevajte pri nakupu

702 D 3

Schicht-ovo štedilno milo

Varstvena znamka.

Dobiva se povsod!

JURIJ SCHICHT, Ustje, največja tovarna te vrste na evropski celini.

z znamko jelen.

Ono je

zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi.

== Pere izvrstno. ==

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Učenca

15-16 let starega, krepkega, poštenih starišev starišev sprejme takoj Val. Rihar, strojar. mojster Polhov gradec. 912 D 3-2

Koverta s firmo, vizitnice

in

trgovske račune

priporoča

Katoliška tiskarna.

Šunka

s kožo 1 gld., brez kože 95 kr., brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina 82 kr., prešičevi jeziki 1 gld., goveji 1 gld. 20 kr., glavina brez kosti 45 kr. Dunajske salame 80 kr., prave boljše 1 gld., iz šunke 1 gld. 20 kr. Ogrske la salame 1 gld. 70 kr., salame à la ogrske trde 1 gld. 50 kr. kila. Velike klobase po 20 kr. — Pošiljam le dobro blago od 5 kil naprej proti povzetju. 399 D 10-7

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Priden deček se sp ejmo

koč učenec

v frgovino z manufakturnim in špeceriljskim blagom pod ugodnimi pogoji. Ponudbe sprejema

V. Sešek, Sodražica. 1026 D 1-1

Učenca

za kovaški ob'rt

15 let starega, od dobre hiše, sprejme takoj Andrej Cajnk ar v Stariloki pri Škofjiloki. 1025 D 1-1

Kmetško posestvo

cenjeno 9000 kron v Ribnem pri Bledu, Gor.

je pod ugodnimi pogoji **naprodaj.**

Več pove gosp. Oton Homan v Radovljici.

Malo kmetljo

kupim blizo kake cerkve, kjer bi mogel opravljati orglarijo in mežnarijo. Ponudbe na A. W., Medija-Izlake. 942 D 2-2

Cementna zarezna strešna opeka

iz portlant-cementa in peška.

Streha prihodnosti.

Patentirana v 30 državah.

Trpežnejša in bolj lahka streha kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice. 1012 D 12-1

Edini izdelovatelj za Kranjsko

Janko Traun

izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani.

Ljubljana

Pred škofljo 3

Josip Kordin

priporoča

Ljubljana

Pred škofljo 3

svojo bogato zalogo vsakovrstnih zanesljivih semen

kakor: črne domače, lucerne in rudeče detelje, esparsete; velikanske rumene, rudeče in bele pese, in korenje za krmo. Raznih semen graha, vseh vrst trav: travnišnice, mešane za suho in mokro zemljo, najboljša krma za živino in konje, jesenska repa, vse vrste solate, kakor sploh vseh kuhinjskih zelišč in kmetijskih semen, po nizkih cenah.

159 D 12-7

Poštnim potom izvršujejo se naročila točno in solidno.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta št. 19. v Medjatovi hiši, v pritličju Dunajska cesta št. 19.

vsprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih posloplj, pre-mičnin in pridelkov proti požarni škodi;
2. zavarovanja zvonov proti poškodbam in
3. za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaju:

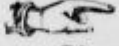
- a) zavarovanje na doživetje in za smrt, jednostavna zavarovanja za slučaj smrti, na doto in rento, ljudska zavarovanja z mesečnim plačilom zavarovalnine po 50 v., 1, 2, 3 in 4 K in daje po neprisiljenih vlogah v oddelku „Rentna hranilnica“ deželne zavarovalnice zelo praktično starostno in rentno preskrbo;
- b) zavarovanja proti vsakovrstnim nezgodam (telesnim poškodbam) in nezgodam na potovanju po suhem in na vodi ter jamstvena zavarovanja vsake vrste.

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. 28 D 12-6

V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta zaupni posel.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

 Svoji k svojim!
Slovinci! pristopajte k domači zavarovalnici!

Radi smrti posestnika **se proda** iz proste roke

posestvo v Srednji vasi

občina Podbruska pri Kamniku, obstoječe iz **dveh hiš**. V jedri je bila mnogo let gostilna. Dalje obsežen smrekov in bukov gozd, dva velika, še skoraj nova, obokana hleva, dva kozolca ob cesti, eden je dvojnati (doplar), 11 gozdnih parcel, pet njiv in dva velika travnika. En kolesar (vagerle) in en tajsel. Redi se lahko 8 glav govede in 3 konji. — Natančna pojasnila daje **Franč Trebušak** v Srednji vasi ali pa **Anton Podbevšek**, posestnik, Poljana, fara Češnjice via Kamnik, Šmartno. 940 D 2-2

išče se priden in pošten v poljskem delu dobro izurjen 941 D 2-2

hlapec

srednjih let za kmetovalstvo v mestu. Plača 260 K in hrana. Vstop takoj. Ponudbe na upravnitvo tega lista pod naslovom „zanesljiv gospodar“.

Posestvo

obsegajoče 32 oralov; hiša, gospodarsko poslopje, njive, travnik, gozd, vse v dobrem stanju, **se proda** iz proste roke. Proda se tudi vse premično blago. Več se poizve pri Jakob Pintar, Radna vas 2, p. Trebelno pri Mokronogu. Cena po dogovoru. 985 D 1-1

Baumgarten & Grimm

Dunaj, II. Lampigasse 9

najtopleje priporočata od strani c. kr. poljed. kem. preskušališča preiskano

redilno moko za živino

kot dodatek h klaji za konje, krave, vole, prašiče 881 D 3-3 in ovce.

Dobiva se pri **Jan. Kallerju v Badočah**.

Stanje vlog 31. dec. 1903:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

Denarni promet v letu 1903:
čez 46 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vložnih 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1903: 9.000.790 K 39 h. Denarni promet v l. 1903: 46.898.497 K 53 h

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. januarija 1904.

Dr. Ivan Šusteršič,

51 D 14-6

predsednik

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec, pesecnik, podjetnik in trgevec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jaro, veleposestnik v Medvodah. — Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Pelju. — Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — Karol Pollak, tovarnar in posest. v Ljubljani. — Gregor Šlibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Zitnik

Tiska: „Katoliška Tiskarna.“